

10 Școala Năastră

Editorial

Jertfă și răscumpărare
prin educație

Arta pe hartă

Amintindu-ne
de Ghetsimani

Cu bună știință

Filă de Pateric
științific

Zoomzet

- Prefacere
- Hai la cor!

Cuprins

10
2023

Editorial

2 Jertfă și răscumpărare prin educație

Arta pe hartă

6 Școala, dulce prinos

8 Timpul nu mai are răbdare

10 Nostalgie (2)

12 Bucuria sau jertfa de a fi

14 Amintindu-ne de Ghetsimani

17 Domnul Eminescu, cel de pasăre măiastră

20 Domnul Constantin Vodă Brâncoveanu

Cu bună știință

24 Du-te până la marginile dorului tău sau Filă de Pateric științific

28 Artizanii zborului

Gând din comunitate

30 Jertfa, combustibil existențial

32 12 ani sub ocrotirea Sfinților Trei Ierarhi

Zoomzet

36 Jertfa, jertfa de sine

38 Dosar Prefacere

43 Dragă domnule Eminescu

45 Francophonie – déjà vu

47 Jertfa îți aduce bucurie

51 Farmecul medieval al Sighișoarei

53 Dosar Despre jertfă

58 Hai la cor!

61 Drag de un meșteșug

62 Aproape în departe

64 De ce negru, de ce alb?

Jertfă și

răscumpărare prin educație

mării” (Mt. 18,6). De altfel, valoarea sufletului omenesc este pusă în balanță de Mântuitorul Hristos cu întreaga Lui creație: „Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?” (Mc. 8, 36-37).

Omul vine în lumea aceasta beneficiind de două daruri de excepție: revelația divină naturală, prin chipul lui Dumnezeu pe care-l poartă, și nevinovăția sufletului nealterat încă; contactul cu lumea, cu lumea păcatului, cu degradarea umană, în timp, îi întunecă inocența; de aceea omul are nevoie să fie reînvițat, restaurat, răscumpărat, pentru Adevărul divin și pentru puritatea sufletului. Rolul acesta, al restaurării, îl împlinește educația.

Din această perspectivă, educația are drept obiectiv restaurarea chipului lui Dumnezeu în om, lucrare împlinită de Fiul-Întrupat, prin jertfă și răscumpărare. Deoarece, prin păcat, omul s-a întunecat, îmbolnăvindu-se de necunoașterea lui Dumnezeu, a fost necesar ca acesta să fie dus din nou la cunoașterea Creatorului Său, Cel care este Calea, Adevărul și Viața. Procesul prin care trece omul, de la naștere până la moarte, este asemănător cu procesul prin care a trecut omul adamic de la crearea lui până la moarte: Dumnezeu l-a creat conform sfatului divin: „Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră” (Geneză 1, 26), după chipul Său; dar omul și-a întunecat chipul prin păcat; de aceea Hristos, prin Întrupare, vine să-l restaureze la condiția sa primordială. Așijderea, sufletul copilului, inocent prin naștere, se pervertește prin experiența păcătoasă, rolul educației fiind de a-l aduce la forma inițială a curăției, de a-l maturiza, de a-l elibera prin cunoașterea Adevărului și de a-l apropia de asemănarea cu Dumnezeu (sau de a-l ajuta să împlinească vocația îndumnezeirii).

lor cu cei mari, nu cu cei mici; însă Hristos le răstoarnă logica, spunându-le: „Lăsați copiii să vină la Mine că a unora ca aceștia este Împărăția cerurilor” (Mt. 19,14). Cu alt prilej, Mântuitorul ia în brațe un copil și tot El, în calitate de Învățător, le spune învățătorilor lumii acesteia (farisei, cărturari, saducheii), inclusiv învățătorilor pe care El Însuși îi va investi (*n.n.* apostoli) cu puterea Lui învățătoarească: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în Împărăția cerurilor” (Mt. 18,3); ceea ce înseamnă că măsura la care sunt chemați oamenii să ajungă în Împărăția lui Dumnezeu este dată de inocența, nevinovăția, puritatea copilăriei. Purtarea de grijă a Mântuitorului față de cei mici se reflectă clar și prin avertismentul adresat celor mari: „Iar cine va sminti pe unul dintr-aceștia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul

Este un aspect bine cunoscut faptul că, în studiile de teologie, mai ales în cele omiletice, Mântuitorul Hristos este definit ca fiind „Învățătorul” prin excelență, Învățătorul desăvârșit. Ceea ce înseamnă că nu aș veni cu o noutate dacă aș porni demersul meu de la această idee; însă, faptul că Fiul lui Dumnezeu Își însușește singur atributul de Învățător: „Voi Mă numiți Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sunt” (In. 13,13) înseamnă că această condiție este ridicată la cea mai înaltă demnitate. În acest sens, trebuie să legăm statutul de învățător sau dascăl de planul pe care îl are Dumnezeu în raport cu omul; de altfel, chiar Mântuitorul Hristos îi investește pe apostoli cu aceeași calitate, poruncindu-le să învețe neamurile să păzească conținutul învățării Sale.

EDITORIAL

Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Învățătura Lui nu doar că nu este din lumea aceasta și nici nu are în vedere înțelepciunea lumii acesteia, ci este mântuitoare, având drept obiectiv cunoașterea care duce la viața veșnică, adică la îndumnezeire: „Și viața veșnică este aceasta, să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis Tu.” (In. 17,3).

Atunci când copiii au venit către Mântuitorul, ucenicii i-au oprit, considerând că prioritară este întâlnirea Învățătorului

Așadar, pentru ca oamenii să poată să se întoarcă la nevinovăția prunciei – condiție pentru dobândirea Împărăției cerurilor –, trebuie ajutați prin învățare și prin educare; motiv pentru care educația autentică nu se poate limita la o simplă informare în raport cu anumite aspecte ale existenței umane sau la o anumită pregătire în sprijinul unui progres intelectual, cultural sau științific. Practic, educația vizează formarea personalității omului; a omului teandric, al cărui sens existențial își găsește împlinirea numai în raport cu Creatorul – Dumnezeu.

Sfântul Ioan Gură de Aur vedea în educația copiilor nu o lucrare de „mâna a doua”, ci o lucrare de prim rang, prin care pot fi conduse popoarele. Factorii care contribuie la realizarea acestei lucrări sunt: familia, școala, Biserica, societatea; respectiv părinții, dascălii, slujitorii Bisericii, mediul social. Deoarece de data aceasta mă limitez doar la rolul pe care-l joacă școala, doresc să precizez că misiunea dascălilor (a învățătorilor, a profesorilor) este cea mai nobilă misiune,

contribuind la desăvârșirea creației. Astfel, după cum Învățătorul divin S-a jertfit pentru turma Sa, tot așa și dascălul trebuie să se jertfească pentru a-și împlini rolul vocațional. El trebuie să se transforme într-un condei, într-un deget al lui Dumnezeu, să se facă dascăl prin exemplu, să întruchipeze învățătura pe care o transmite copiilor. Numai așa copilul poate parcurge drumul corect și salvator în viață: de la inocența prunciei, la creștere, maturizare, desăvârșire și redobândirea nevinovăției prunciei.

Istoria însă ne arată că, în anumite etape de dezvoltare a societății, școala și-a pierdut rolul formator și educativ. În loc ca dascălii să se sacrifice, au fost sacrificați discipolii; în loc să pună școala în slujba copiilor, pentru a-i pregăti și forma să poată răspunde provocărilor vieții, i-au pus pe discipoli în slujba școlii, pentru ca școala să-i pregătească să fie obedienți diferitelor sisteme sociale și ideologii socio-culturale. De altfel, cunoaștem bine dictonul „Excepția întărește regula”; au existat în

istoria omenirii – și vor mai exista – dascăli autentici, care s-au jertfit și se vor jertfi pe altarul educației, care au ales să-și pună toată capacitatea și chiar și viața în slujba formării și educării omului; au ars, s-au consumat, dar nu s-au stins. **Din jertfa lor s-au aprins făclii luminoase în Biserică și în societate.** Aceasta este menirea unui dascăl autentic, viu, a cărui flacără arde din Flacără divină. Cum altfel ar putea omul, la finalul parcursului lui existențial, să se prezinte la Poarta Împărăției cu suflet de prunc?

Ne plângem adesea de faptul că tinerii nu mai sunt educați, copiii nu mai sunt ascultători, iar mulți adulți nu mai au coloană vertebrală, nu au principii, însemnând, de fapt, că nu s-au maturizat; fără să ne dăm seama, însă, această lamentare este de fapt un blam adus factorilor educaționali. Se impune, așadar, o reevaluare a educației și, implicit, a școlii prin repunerea acestora în planul

cel mai înalt, divin; reconferirea demnității dascălului și, implicit, redescoperirea copilului în instanța lui de chip al lui Dumnezeu, purtând vocația îndumnezeirii.

Un astfel de proces presupune dăruire și jertfă, noblețe și delicatețe, vocație și pregătire. Dacă nu ne regăsim, nici ca dascăli, nici ca discipoli în școlile noastre, este clar că ele nu ne mai reprezintă, de aceea se impune o schimbare ce ar putea fi realizată în două etape:

- **transformarea mediului existențial în școala pe care ne-o dorim;**
- **gândirea, pregătirea și înființarea unui**

sistem educațional care să răspundă nevoilor noastre, obiectivelor noastre, vocației noastre; numai atunci școala poate fi pusă în slujba copiilor, societatea poate fi îndreptată, iar oamenii, ca beneficiari ai unei astfel de școli, pot aspira la împlinirea lor în Împărăția lui Dumnezeu.

Prin abandonul acestor principii, dascălii își vor pierde rolul și demnitatea; școala va fi aservită ideologiilor care conduc lumea; iar oamenii, începând din copilărie și

până la senectute, vor fi mase ușor de manevrat și de manipulat. Oare nu înseamnă că, astfel, în mod inconștient, închidem porțile Împărăției?

Un dascăl, când își începe lucrarea, pune pariul cu sine însuși de a nu abdica, de a depăși orice obstacol, de a se identifica, practic, cu vocația care-i devine definitorie în viață; aceasta înseamnă să-și depășească propriile limite, oferindu-se

pe sine, odată cu disciplina pe care o predă elevilor; aceasta înseamnă jertfa dascălului, prin care lucrează răscumpărarea.

Dacă jertfa dascălilor nu este recepționată și asumată, nu devine lucrătoare; dacă însă este primită cu inima deschisă de discipoli (elevi sau studenți), devine lucrătoare și transfiguratoare; ceea ce înseamnă că aceasta este jertfa discipolului: o inimă deschisă, pregătită să primească jertfa dascălului și să o transforme în cea mai grozavă operă de artă: oglindirea icoanei divine în suflet de „copil”.

Școala, dulce prinos

Georgiana Estienne, prof. limba franceză

Mai putem gândi astăzi reușita personală în termeni de sacrificiu, de jertfă? Care este conținutul *de sacrificat*? Cum facem astfel încât, în spațiul tainic al inimii, să licărească forța de a renunța – în parte cel puțin – la satisfacțiile trecătoare, pentru o împlinire nepieritoare?

Rețeta de reușită a zilelor noastre pare incompatibilă cu ideea de jertfă. Astăzi mai mult ca ieri, pentru a câștiga stima de sine și respectul celorlalți, pentru a *trece examenul* validării sociale, ne străduim din răsuputeri să multiplicăm experiențe de bunăstare, de echilibru emoțional, diplome, dar și vacanțe de vis, reușite familiale, dar și profesionale.

Cu cât punem mai multă presiune asupra noastră, cu atât timpul ni se scurge printre degete. Îndepărtând însă cu finețe și siguranță vâlul tumultului în care trăim, înțelegem că toată această frământare exprimă de fapt ceva mult mai profund: setea noastră de devenire, de ideal, dorul de ființarea originală.

Sub pojghița datoriei de a fi fericiți, străvedem puterile nebănuite cu care am fost înzestrați pentru a înfiripa, încheaga, înfăptui visul desăvârșirii. Recunoscători pentru darul vieții, avem neprețuita ocazie de a ne deplasa atenția de la multiplicitatea experiențelor spre fructificarea talanților.

Punctul acesta de cotitură în care experiența devine *învățătura* marchează descoperirea sferei de conștiință personală, din care sufletul creează

neobosit ocazii de a-L cunoaște și mărturisi pe Dumnezeu în toate aspectele vieții Lui pământești.

Cunoașterea, re-cunoașterea lui Dumnezeu fundamentează și încoronează, totodată, orice demers omenesc de învățare. Școala are astfel una din cele mai nobile misiuni din câte există. O școală bună are datoria să-și propună acest ideal, să-i susțină pe copii într-o înțelegere deplină, dezinteresată, nepărtinitoare, iubitoare, conformă cu adevărul a propriei lor persoane, a semenilor, a lumii. Este cert un efort de rezistență și de anvergură, care influențează uneori până la anulare prioritățile individuale de afirmare socială.

Ideea de sacrificiu (*sacrum facere*) apare deja intim legată de devenire, cu nădejdea mântuirii. Din această perspectivă, împlinirea personală și chiar fericirea au un aspect jertfelnic, fără ca aceasta să presupună o suferință.

Este limpede că pentru a susține acest demers de învățare prin împlinire personală avem nevoie să revenim, ori de câte ori este nevoie, în spațiul de conștientizare din care înțelegem că sursa tuturor calităților noastre este Dumnezeu și că tot de la El primim și susținerea necesară pentru a le descoperi și a le manifesta. Cum anume realizăm aceasta, în mod concret, într-un cadru școlar? Răspunsul precede întrebarea, pedagogia divină ne învață aceasta din momentul inițial al existenței.

În dar ați primit, în dar să dați, ne spune Întâiul Învățător. Prețuind darul Prezenței, să facem din prezența noastră un dar.

Toate preceptele unei educații alese,

declinate pas cu pas pe măsura dezvoltării capacităților de înțelegere ale copilului, sunt menite să îl îndrume spre această *calitate a prezenței*: încă din primii ani de școală, copiii învață să se poarte frumos unii cu alții, sunt încurajați să aibă o atitudine îngrijită, o ținută elegantă, nu de dragul aparențelor, ci ca expresie a respectului față de sine și de semenii.

Pregătirea ținutei și menținerea atitudinii necesită un efort constant, o aliniere la valorile comunității în care trăim. Presupune cert sacrificarea tendințelor distopice, dar beneficiile sunt capitale. Acest fel de rutină le permite copiilor să cristalizeze

comportamente virtuozitate, să învețe să ceară și să primească iertare, să își ordoneze existența raportându-se constant la sine, la ceilalți, la un ideal de Bine, de Frumos, de Adevăr care ne transcende.

Când suntem preocupați să dobândim și să manifestăm un comportament ales, identificăm cu ușurință aspectele la care este nevoie să renunțăm și facem aceasta de bunăvoie, fără vreo greutate anume. Din această perspectivă, ofranda apare ușoară, ne despoverează de emoțiile conflictuale, de durerea urâtului și a răului.

Un alt aspect fundamental al reușitei unui proces educațional este reprezentat de

calitatea formării intelectuale pe care o oferă. Vorbim și aici de o anumită ținută, de o noblețe a actului de cunoaștere și a *cunoscătorului*. Pentru a le atinge, copiii sunt invitați să investească o sumedenie de forțe interioare: capacitate de lucru, de concentrare, voință și timp, încurajați și susținuți să renunțe la o parte din momentele de joacă și de relaxare.

Reușita academică se poate obține în diferite grade, însă de la nivelul cel mai modest și până la excelență, copiii și tinerii au nevoie să înțeleagă că fac toate aceste eforturi pentru ei, și nu pentru părinți sau profesori, că au nevoie de această cunoaștere pe

termen lung, că este imperios să se poată regăsi unii pe alții pe același temei moral.

Numai astfel pot deveni adulți responsabili, capabili să lucreze împreună cu discernământ, într-o perspectivă în care binele personal nu exclude, ci presupune și binele semenilor. Un adult care nu este capabil să-și sacrifice bunul plac își va primejdui însuși sensul existenței.

În fond, mari și mici, suntem invitați zi de zi să sacrificăm ceea ce nu ne este de folos. Avem nevoie să ne situăm constant într-un proces de renunțare la gândurile, cuvintele, gesturile sau comportamentele care ne îndepărtează de la scopul devenirii, pentru a exprima la cel mai înalt nivel calitățile personale cu care suntem înzestrați.

Țmpul nu mai are răbdare

Sămânța atingerii absolutului este pusă în noi de la începutul veacurilor. Este firesc să avem o existență în care căutarea Sensului să devină principala noastră preocupare. Însă, atunci când pierdem din vedere ceea ce căutăm și mijlocul de a atinge țelul inițial devine tristă și incompletă finalitate, omul se simte dezorientat și dezamăgit. Alergăm nostalgici după tinerețea fără bătrânețe din dorința de a atinge perfecțiunea, căutăm viața fără de moarte sperând să obținem astfel eternitatea încă din timpul vieții; vrem, așadar, timp fără scurgere și lumină fără întuneric. Suntem astăzi atât de ocupați cu a păcăli firescul, încât am uitat să trăim și am jertfit Viața.

Una dintre consecințele acestui mod șubred, searbăd de a trăi este permanenta impresie a timpului care se scurge incontrollabil pe lângă noi, a incapacității noastre de a mai acoperi toate obiectivele pe care ni le propunem. Timpul a devenit dușmanul omului contemporan. Mereu amăgiți de ideea că soluția este la-ndemână, ne-am pornit, încă de la începuturi, să ne consumăm bunurile și energia în identificarea acesteia. Înverșunați și scăpându-ne din vedere Sensul, am inventat o multitudine de procedee care să ne ușureze efortul, dar nu prin aflarea soluției, ci prin mai buna gestionare a consumului de resurse intelectuale și spirituale.

Un astfel de exemplu este lansarea, în urmă cu doar câteva luni, a unei aplicații care, prin

intermediul inteligenței artificiale, reușește să alcătuiască răspunsuri corecte, complete, dar mai ales originale, la întrebări elaborate. Astfel, un eseu care ar fi ocupat din programul zilnic al unui elev zeci de minute, poate chiar ore, este acum întocmit într-un timp absurd de scurt. Îngrijorați de popularitatea de care se bucura, mai ales în rândul elevilor și studenților, profesorii instituțiilor la care s-au semnalat astfel de situații au punctat faptul că modernul instrument nu încurajează gândirea critică și că ar putea conduce la o involuție însemnată în planul educației și al culturii, ci parcurgerea unei bibliografii, aprofundarea unor teme, încurajarea creativității, nașterea unor noi întrebări și permanenta căutare a marilor răspunsuri. Nota este o consecință a parcurgerii unui drum de cunoaștere, nu scopul, iar călătoria este mult mai valoroasă decât destinația. În plus, de aici până la a scrie romane amestecând în proporții bine calculate ingrediente literare care și-au dovedit pe parcursul a sute de ani reușita este doar un pas.

Argumentul că o astfel de aplicație este un mijloc de a economisi timp – resursă irecuperabilă și extrem de prețioasă – nu se susține, mai ales dacă devenim conștienți de multitudinea pierderilor, de jertfa de înțelepciune și frumos risipită. Cum putem crede că acest timp economisit e câștigat!? Oare valoarea vieții se măsoară în durata ei sau în felul în care este folosită?

A nu se înțelege că înflăcărarea aceasta și dorirea unui trai mai bun

Cornelia Miron, prof. limba și literatura română

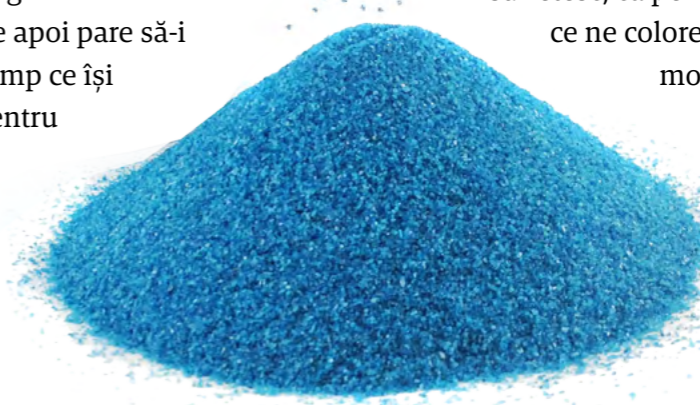
străbunilor noștri reprezintă, în sine, o problemă! Lipsa Sensului, ratarea direcției – iată ce transformă demersul, lupta de zi cu zi, în zădărnice. În studiul *Cel ce urcă muntele. Sensul suferinței*, Ernest Bernea făcea o analiză a omului vremii noastre constatând raportarea acestuia la timp: „Sensul vieții noastre este mai mult spațial, exterior, de aceea în cele mai multe cazuri trăim periferic. (...) timpul matematic, măsurat cu ceasul, nu ne poate aduce un adevărat sentiment al trăirii. Ne lipsește timpul interior, colorat și viu, bogat în evenimente, singurul care ne-ar putea centra viața și ne-ar da sentimentul că existăm în lume”. Ne colorăm noi oare timpul câștigat cu ajutorul mijloacelor moderne, precum aplicația mai sus-amintită? Mai avem sensibilitatea de a simți nevoia unei vieți interioare profunde? Ne mai permitem să auzim glasul ce șoptește stins dorul de viu? Lipsa unui astfel de timp a condus la absența conștiinței și la superficialitate.

Țăranul român, prin viețuirea lui firească, prin aplecarea lui totală asupra fiecărui lucru pe care îl împlinește, devine părtaș al fiorului conștiinței superioare, având puterea de a se anima de bucuria faptului dus până la capăt și împlinit datorită muncii lui. Un astfel de țăran este și Ilie Moromete, personaj complex și complet construit, (datorită capacității admirabile a lui Marin Preda de a radiografia viața în profunzimea fibrelor ei). El este în afara timpului fizic, pentru că existența lui nu se scurge conform regulilor și așteptărilor sociale; interiorul lui este conectat la natură și omul evoluează așa cum îi dictează discret ritmul acesteia. Așteaptă pe stănoagă să intre în vorbă cu trecători pe care apoi pare să-i ignore, fluieră în timp ce își pregătește calul pentru ziua de muncă, își aprinde tutunul fără grabă – timpul

are răbdare cu Ilie Moromete, pentru că-l recunoaște ca stăpân.

Abia în momentul în care curgerea timpului nu mai este o poveste lină, țesută chiar de Moromete în modul profund și ludic de a vedea existența, propriu personajului, abia atunci această dimensiune capătă spațialitate. Constrâns de împrejurări și îngenuncheat de dragostea paternă, țăranul acesta așezat renunță la echilibrul său, conectându-se la exterior – la problemele determinate de fuga fiilor (oare nu tot după un timp pe care își închipuiau ei că nu-l valorificaseră destul, în chip material, goneau și ei?), la universul lipsit de culoare de care se ferise cu încăpățănare. Pierde astfel liniștea, dar mai ales răbdarea de până atunci a timpului. Ne doare, mă doare de fiecare dată amintirea acestei treceri, pierderea statutului de individ liber, ordonator al timpului, pierderea capacității de a-și impune ritmul interior unei vieți trăite concret.

Jertfim citirea cărților, alegând parcurgerea filmului, jertfim întâlnirile față către față, vorbind prin intermediul internetului, jertfim aplecarea asupra problemelor copiilor angajând meditari, jertfim... amăgindu-ne că astfel câștigăm timp. Timp pe care nu știm să îl prețuim pentru că nu îi mai înțelegem curgerea și valoarea. Timpul nu mai are răbdare pentru că alegem să-l măsurăm cu ceasul, nu cu trăirile, nu cu întâlnirile sau cu împreună-frământările. Fără să uităm esențialul, fără să alunecăm în ignoranță, am putea încerca să vedem toate evenimentele dintr-o viață, dintr-o zi măcar, ca pe niște daruri care ne modelează relieful sufletesc, ca pe niște creioane delicate ce ne colorează o filă altfel prea monotonă, și poate atunci vom simți îngăduința trecerii cu folos a timpului, a vieții.

Nostalgie (2)

Ebucurie și e calm, atmosferă de dulce nostalgie, pe buze ca o turtă de rugă și frământare... tocmai am rostit *Pater noster* și Petru a citit dipticul clasei, pergamentul înfrățirii elevilor de la clasa a II-a, înfrățirea dintre ei, cu învățătorul lor și cu Cerul. Gustul înfrățirii persistă și ne sunt buzele atinse de mierea rugăciunii...

Astăzi, un mădular al trupușorului nostru, unul dintre colegi suferă și, împreună cu el, toți poartă, în tăcere, suferința lui. Un alt coleg l-a mâhnit și nu a înțeles *încă* ce și cum a rănit inima camaradului său. În creșterea noastră greșim unii față de alții și rănim cu nedesăvârșirea noastră sufletul sensibil al aproapelui, dar această rănire o simte atât cel care rănește, cât și cel rănit.

Astăzi este joi, o Joie Mare, când, în isihia mahnirii copiilor, o adiere ca o suflare suavă de vânt a mângâiat întristarea sobră de pe chipurile iconice ale viitorilor sfinți; este el, Îngerul! M-am uitat în clasă și n-am văzut, dar *am auzit*. Acum, la ceasul al III-lea din zi, până și auzul mi s-a atins de dulceața cântării cu care se înaripează Îngerul. Este o Joie Mare. De ce mare? E bine știut: la îngeri și la sfinți, zilele sunt toate mari, căci Săptămâna Patimilor se îmbrățișează veșnic cu Săptămâna Luminată, pătimire și înviere a Domnului Iisus, totodată.

Acum, acum a coborât, aici, în mijlocul nostru, să liturghisească, adică să slujească Liturghie cerească, pe altarele inimilor celor 17 copii, din clasa mea. M-am tulburat de dragoste și i-am îmbrățișat pe copii din privirea îndulcită de înger și le-am spus: *Musai să știți că fiecare inimă de copil creștin este un prestol, un chivot, o Sfântă Masă, din altarul sufletului și al trupului vostru, unde se jertfește dragostea așa cum se jertfește Iubirea, la biserică, prin mâinile preotului. Clasa noastră este o biserică cu 17 altare, unde 17 îngeri păzitori slujesc...* la vreme, Îngerul Domnului îi cercetează pe îngerii noștri.

L-am întrebat acum, căci am prins îndrăzneală bună, cine este el, care vine la clasa noastră. Mi-a spus că este Îngerul care s-a arătat pe cale magilor, în chip de stea, și i-a călăuzit spre staulul Nașterii Domnului; el este cel care s-a alăturat Domnului, în Grădina Ghetsimani, și L-a îmbrăbătat pe Fiul Omului

să nu depărteze paharul jertfei, ci să-l bea, cu toată amărăciunea păcatului nostru cu care rănim și ne rănim; în fine, el este cel care s-a arătat femeilor mironosițe și le-a vestit Învierea. Iar acum, ne vestește nouă vremea schimbării noastre în frați și fii ai Tatălui, Căruia ne-am rugat la începutul orelor. Atunci am auzit, într-un suspin de univers, ca un fulger ce s-a rupt din inima celui care a greșit, un tunet dumnezeiesc: *Iartă-mă!* Vă amintiți de acel *încă* al lui Petru? Petru s-a reînfrățit cu Nicolae și toată clasa a răsuflat, înghițind clipele ca și cum s-ar fi înmuiat crusta crocantă a mahnirii lui *încă* și ar fi redevenit turta cea dulce a dragostei lui *deja*. *Am venit să jertfesc nerăbdarea și ne iubirea dintre voi, egoismul și invidia și toate gândurile sădite în grădina inimii voastre. Dați-mi toate relele și, iată, le frământ, le dospesc ca pe cocă, în foc dumnezeiesc, și vi le dau prescură. În foc ceresc, în har dumnezeiesc, pregătesc prescura voastră și o dau îngerilor voștri pentru altarele voastre.*

Nedesăvârșirea-desăvârșindă a copiilor

mei s-a făcut tină și s-a pus pe ochii mei, iar lacrimile nașterii lor au spălat tina și *am văzut* aievea. Iată, și vederea mi s-a mânjit de aluatul cel bun care dospește în copiii încredințați, mai dinainte, prin Pronia lui Dumnezeu. *Copiii mei, jertfa fiecăruia este gândul bun pe care îl zugrăviți pe chipurile voastre, îl roștiți pe buzele voastre, ascultarea pe care o îndrăgiți din dragostea de colegi și de școală, adevărul cu care vă luminați calea voastră și ale celorlalți, ca o torță cu flacără caldă.*

Toți, elevi și învățător, sunt acum stele de fericire care reflectă lumina jertfelnică a dragostei... *Fiecare om este o făptură așa de minunată a lui Dumnezeu și trebuie să iubească această minune din el și din ceilalți – a șoptit Îngerul, binecuvântând și înălțându-se cu inimile noastre.*

Bucuria sau jertfa de a fi

desen Maria Blîndu, cls. a XII-a

Mot mai mult, existența noastră cotidiană pare astăzi să nu mai aibă nimic de a face cu împlinirea unor mari idealuri sau mai degrabă tinde spre idealuri tot mai realiste, pentru că ne-am obișnuit să ne dorim lucruri mărunte, pe care să le putem realiza cât mai rapid și care să ne aducă o satisfacție mediocră, dar imediată.

Ne propunem să fim niște *oameni de treabă*, în cel mai bun caz, care își îndeplinesc **serios și constant** scopurile și sarcinile impuse, uitând de bogăția nepieritoare a lumii noastre interioare, care ne cheamă surd la o altă vocație, mult mai înaltă, aceea a devenirii și a desăvârșirii spirituale. Însuși haosul fiecărei zile petrecute fără simțirea acestei înalte chemări ne descoperă tot mai clar necesitatea unui alt mod de viață, unul care să ne dea prilej de meditație asupra condiției noastre precare, de ființe muritoare. Se spune că suntem rezultatul a ceea ce facem în fiecare zi, dar cei mai mulți risipim cu timp și fără timp darul lui Dumnezeu, ignorând sensul autentic al vieții noastre, ratând șansa de a descoperi în fiecare zi minunea de a fi.

Când dăm deoparte dimensiunea eternității, lucrurile ne apar ilogice și inutile. Ne atrag atenția doar acele lucruri urgente, care nu ne oferă decât o satisfacție temporară. Vrem să trăim cât mai bine, și cum putem trăi bine dacă mereu facem lucruri care nu contează (sau nu durează)? Căutăm fericirea pretutindeni în afara noastră, și cel mai puțin în noi, acolo

unde se află potențialul divin, pe care ne e dat să îl împlinim. Dar, pentru a-l împlini, e nevoie să jertfim și să ne jertfim. Jertfa înseamnă durere, suferință, renunțare sau chiar moarte. Dar, peste toate, un act de iubire. Ne-a arătat-o Însuși Mântuitorul Iisus Hristos pe cruce și de atunci, pentru fiecare dintre noi, orice sacrificiu față de semenii nu ar trebui să fie altceva decât o formă de răspuns la iubirea Sa jertfelnică pentru noi. Libertatea de a ne duce crucea cu demnitate în această viață este darul primit de pe Golgota, pe care, de cele mai multe ori, îl resimțim ca pe cea mai grea povară. Aici aflăm atât bucuria, cât și drama noastră: avem un infinit de posibilități de a alege, dar a alege înseamnă, din nou, a jertfi.

Cât de dispuși mai suntem azi la bucuria jertfei? Din păcate, pare a fi o minune să participe cineva la durerea celui alt, să nu trecă nepăsător peste amărăciunea celui de lângă el. Nu vedem zilnic asemenea comportamente, pentru că nu mai sunt la modă altruismul, ajutorarea, facerea de bine, într-un cuvânt, omenia. Și totuși, chiar dacă nu ies în evidență, acești oameni există. Trebuie doar să ne facem timp să-i vedem. Să le simțim iubirea, devotamentul, jertfa. Să le apreciem cât putem eforturile, cât timp mai sunt în viața noastră. Da, despre ele, despre mamele noastre vreau să vorbesc, pentru că ele, dintre toți oamenii, au acest mod cu totul aparte, prin care îi imită pe sfinți, de devotament pentru copiii lor și

pentru familie, în general. Cât timp și câte momente personale nu sacrifică o mamă în această viață doar pentru că așa îi dictează inima? La care lucruri nu ar fi în stare să renunțe ea de bunăvoie doar pentru a se putea dedica celor dragi? Se face captivă acestui mod de a-și trăi viața proprie prin ceilalți și pentru ca ei să fie fericiți. Fericirea lor devine dintr-o dată fericirea ei; e drept, vorbesc despre vocația de a fi mamă, din ce în ce mai rară și ea. Dar, fără această vocație, mă întreb ce viitor poate avea această lume? Mai putem, oare, să ne situăm în deplina noastră umanitate? Avem datoria și nădejdea de a crede că da. Dar e nevoie de curajul care ne va transforma cugetul, gândirea, dar și acțiunea care să revoluționeze viața noastră. Și aici sfinții ne sunt de mare ajutor, modele de urmat. Chiar dacă știm că nu ne putem ridica la înălțimea vieții lor, putem spera să redescoperim în noi înșine puteri care să ne ordoneze în mod hotărâtor destinul, să ne confere un bun orizont al vieții creștine și, astfel, să devenim noi înșine modele pentru cei ce vin în urma noastră. Pe ei va cădea tot greul lumii acesteia aflată într-o permanentă

descompunere și decădere spirituală. Ne bizuim din nou pe spiritul lor de sacrificiu, așa cum am făcut-o cu treizeci și patru de ani în urmă, când i-am văzut pe acei tineri minunați, în decembrie 1989, capabili de ceva ce nu știau nici ei că posedă: spiritul de sacrificiu pentru idealuri înalte, ca libertatea și demnitatea. Ei, care s-au așezat atunci în genunchi în fața tancurilor, rostind *Tatăl nostru*, ne-au învățat pe toți ceilalți că iubirea de țară nu e o vorbă mare și atât. De aceea, vor rămâne pentru noi toți, dar mai ales pentru copiii noștri modele de eroism civic, despre care putem spune astăzi, privind retrospectiv la viața noastră social-politică postdecembristă, că nu le-am meritat. Așa cum nu am meritat atâtea martirii din trecut, dacă privim la viața noastră moral-creștină de astăzi.

Lumea de azi, așa cum ne apare, este poate prețul pe care îl plătim pentru toate lecțiile pe care nu le-am învățat încă. Pedagogia divină este însă mereu prezentă; ei îi datorăm tot ce este mai bun și mai corect în viața noastră. Nu ne rămâne decât să încercăm și noi să fim, pe cât posibil, la înălțimea ei.

Amintindu-ne de Ghetsimani

The kiss of the sun for pardon,
The song of the birds for mirth,
One is nearer God's Heart in a garden
Than anywhere else on earth.
For He broke it for us in a garden
Under the olive-trees
Where the angel of strength was the warden
And the soul of the world found ease.
(Dorothy Frances Gurney 'God's Garden')

O grădină – ce loc încântător, plin de farmec, pace și bucurie. Parcă și numai gândul la o grădină ne înviorează și ne liniștește. Chiar și amintirea unei grădini ne bucură – soarele jucând printre frunzele unui măr încărcat de fructe, trandafirii aplecându-și capetele maiestuoase în bătaia vântului parfumat, bătrâna fântână cu apă rece, ciripitul păsărilor și zumzetul albinelor – acest loc ferit de griji, drag și veșnic luminos, parcă ne-ar aduce aminte de vremuri mai bune, de copilărie, poate de rai.

Nu e greu să ne dăm seama că grădinile, chiar și cele mai simple, în care sunt cultivați

cartofi, ardei și leuștean, iar fasolea se cațără pe araci, au ceva ce ne îndeamnă la contemplație, ceva ce prin însuși pământescul lor ne trimite cu gândul la nepământesc. Grădinarul destoinic, ce și-a îngrădit o bucată de pământ bun, a gustat apa, a cântărit lumina, a măsurat cu grijă grosimea humei și a încercat cu nările direcția vânturilor (spre a-l parafraza pe Blaga), știe că, în ciuda tuturor eforturilor lui, de nu dă Domnul ploaie la momentul potrivit, de nu îl izbăvește de revărsarea apelor, de grindină și îngheț, de dăunătoare, de vântul vijelios, și de soarele arzător, munca sa e în zadar. Omul înțelept poate învăța multe de la o mică grădină.

El își va aminti de rai, dar și de cădere. El știe că aici este locul în care din sudoarea frunții își va câștiga pâinea. Vigen Guroian spune că „mântuirea noastră include pământul și toate creaturile, de care suntem susținuți și prin care Dumnezeu continuă să acționeze spre mântuirea noastră” (Guroian, *Grădina ca parabolă teologică*). Lucrând ogorul inimii sale, spre a câștiga Pâinea Cerească,

omul îndeplinește menirea de mijlocitor între cer și pământ. „Dumnezeu a dat oamenilor răspunderea sfântă de a mijloci harul lui Dumnezeu și, aducând binecuvântări, să ridice vechiul blestem al lui Adam și să izgonească demonii din orice făptură vie, din pământ, din apele lui și din aerul său.”

Omul înțelept, ce știe a citi cartea naturii și știe a desluși minunile în micile evenimente care se întâmplă într-o grădină, învață despre moarte, dar și despre Înviere. Sfântul Ignatie Briancianinov scrie despre livada însingurată în care se afla chilia sa. La vreme de iarnă, în zilele mai frumoase, el ieșea din chilie și contempla livada, care dormea într-o liniște măreață, ca de moarte, sub zăpada albă: „Privirile îngândurate mi se îndreptau fără să vreau spre livadă, se aținteau spre ea, ca și cum ar fi urmat să deslușească o taină. Astfel stăteam într-o zi și priveam cu luare-aminte livada. Când, deodată, a căzut vălul de pe ochii sufletului meu: înaintea lor s-a deschis cartea naturii. Scrierea aceasta, dată spre citire celui dintâi zidit Adam, este acea carte ce cuprinde în sine cuvântul Duhului și e asemenea Dumnezeieștii Scripturi. Oare ce înțelepciune mi s-a arătat în acea livadă? O pildă a învierii morților – învățătură puternică, care prin însăși înfățișarea lucrărilor sale e aidoma Învierii. Dacă nu am fi fost obișnuiți să vedem învierea naturii în vremea primăverii, aceasta

ni s-ar părea de-a dreptul minunată și cu totul de necrezut. Noi nu ne mai minunăm de ea din pricina obișnuinței; deși privim minunea. Deja este ca și cum nici nu am mai vedea-o!” (Sfântul Ignatie Briancianinov, *Livada la vreme de iarnă*).

Dar să ne ridicăm privirile spre Grădina Ghetsimani, unde Mântuitorul Și-a început, în sudoarea sângerie a frunții, mântuitoarea lucrare a Patimilor. Cu adevărat, cutremurătoare priveliște, spre care abia dacă îndrăznim a ne îndrepta ochii. Mântuitorul se retrage cu ucenicii aici, luându-i deoparte pe Petru și pe cei doi fii ai lui Zevedei, îndemnându-i să se roage și să privegheze împreună cu El. Este o chemare la comuniune. Dar ei adorm. Mântuitorul se roagă, puțin mai departe. Într-o frumoasă predică, Sfântul Ioan Maximovici vorbește despre această rugăciune fierbinte a Domnului din Grădina Ghetsimani: „Părintele Meu, de este cu puțință, treacă de la Mine paharul acesta; însă nu precum voiesc Eu, ci precum Tu” (Mt. 26, 39). Domnul știe ce urmează: trădarea, Patimile, Crucea. Iar firea Lui umană se tulbură în fața acestei priveliști. Dar, așa cum explică Sfântul Ioan, zbciumul sufletesc al Domnului nu se datorează numai perspectivei suferinței trupesti. „Lucrarea ce îi stă înaintea spre a o înfăptui este mai mare decât oricare alta. [...] înaintea privirii Dumnezeului-Om tot ce avea să fie înfăptuit

este descoperit. El se jertfește de bunăvoie pentru mântuirea omului” (Sfântul Ioan Maximovici, *Pentru Ce s-a rugat Domnul Hristos în Grădina Ghetsimani?*). Domnul ia asupra Sa păcatele întregii omeniri, de la păcatul lui Adam la ultimul păcat săvârșit înainte de a răsună ultima goarnă, spre a le pironi pe Cruce (Sfântul Mitru Filaret de New York, *De Sfânta și Marea Vineri*). *Dar jertfa nu va fi mântuitoare dacă va simți doar suferința Sa, personală. El trebuia să fie chinuit de rănilor păcatului de care omenirea suferea. Inima Dumnezeului-Om era cuprinsă de o tristețe de nespus. Toate păcatele oamenilor, mari și mici s-au înfățișat înaintea privirii Sale. Ca Dumnezeu, totdeauna îi sunt cunoscute, dar acum întreaga lor greutate și fărădelege este simțită și de natura Lui umană. Sufletul său sfânt și nepătat se umple de groază. Suferă așa cum păcătoșii înșiși nu suferă, ale căror inimi împietrite nu simt cum păcatul întinează și cum îi separă de Creator* (Sfântul Ioan Maximovici).

Domnul ia asupra Sa păcatul lumii, împreună cu consecințele acestuia. „Dar pentru a simți întreaga greutate a consecințelor păcatului, Fiul lui Dumnezeu

lasă firea Sa umană să simtă chiar și grozăvia despărțirii de Dumnezeu. Acest moment va fi de nesuportat pentru ființa Sa sfântă și fără de păcat. Un strigăt puternic îi va scăpa de pe buze: *Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?* Și știind această oră de pe acum, sfântul Său suflet se umple de groază și tristețe.” Astfel, din marea Sa dragoste, Domnul primește în sufletul Său întreaga omenire, întinată și suferindă, o primește suferind mai mult decât poate ea suferi, spre a o mântui.

Multe se pot spune despre cele petrecute în Grădina Ghetsimani, dar nu este locul aici. Totuși, putem reflecta, știind că nimic nu se petrece la întâmplare, de ce a ales Mântuitorul acest loc, o simplă grădină, o livadă de măslini. Poate este echivalentul citadin al pustiei. Reprezintă, poate, începutul nevoinței, al lucrării dragostei jertfelnice care trebuie dusă la până la sfârșit pe Golgota. Dar este și simbolul Învierii. În orice caz, privind spre Ghetsimani, cu inima înfrântă și smerită, suntem îndemnați la comuniune, la rugăciune și naștere din nou întru Hristos, prin dragoste împreună pătimitoare.

*Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe
Vede-n capăt începutul
Cine știe să le-nvețe.*

In albumul acestui an școlar, fila clasei I A are un titlu, ca un far ce-i luminează și-i călăuzește pe cei care vor să descopere lumea și Frumosul din lume: **Mihai Eminescu**. În prezentul continuu al vieții de elev adunăm din trecut forme, culori și texturi de esență bună pe care le cercetăm și apoi învățăm să le modelăm în cărămizi ce construiesc drumul către viitor.

Mihai Eminescu este numitorul comun al sufletului poetic al neamului românesc. Toți ne regăsim în poeziile lui căci versurile vorbesc despre fiecare dintre noi. Parcă nu ești cu adevărat român până nu înțelegi și nu simți, cât de puțin, „limba” Eminescu. Limba aceasta atinge ușor corzile sufletelor și le acordează pentru a putea desluși sensuri, te pregătește pentru a pătrunde înțelesuri adânci. Ea învață

Domnul Eminescu, cel de pasăre măiastră

inima să bată în ritmul unei armonii „dureros de dulce”. Nu poți să înaintezi pe cărarea cunoașterii dacă nu deții A B C-ul limbii Eminescu. E ca și cum ți-ai propune să scrii texte fără să știi literele.

Astfel, cum spunea Grigore Vieru, „ne-am ales cu domnul Eminescu”. De fapt, l-am ales voit și deplin conștient ca personalitate a clasei noastre. Și, cum era firesc, în luna ianuarie i-am dedicat o săptămână întreagă marelui poet: **Săptămâna Eminescu**. Zi de zi am citit despre viața sa, descoperind noi și noi lucruri. Prin intermediul unor filmări, am pășit cu emoție în casa memorială de la Ipotești și am cutreierat pădurile până am ajuns la un lac, poate chiar acel lac, al *codrilor albastru*. Am deschis cufărul cu comori în versuri și am pătruns în universul eminescian, descifrând poezii sau fragmente din poezii.

Împărțiți pe echipe, copiii au ilustrat câte o strofă din *Somnoroase pasărele* și au adus în clasă feeria unui asfințit sub ocrotirea îngerilor. La ora de arte, i-au șoptit pensulei

desen Ana Pietreanu, cls. I

despre natura evocată în poezii și ea, cuminte și ascultătoare, a trasat linii și a ales culori, iar pădurea a prins contur pe timidele foi albe și apoi pe panoul clasei.

În ultima zi, împreună cu doamna bibliotecară, am organizat evenimentul *Dor de Eminescu*, în lumea minunată a cărților, biblioteca școlii. Pentru concursul de recitări, copiii s-au pregătit cu entuziasm. *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie, Glossa* sau *Răsași asupra mea* au fost câteva dintre poeziile care i-au încântat pe micii artiști. Unii dintre ei au primit cu bucurie invitația de a interpreta la pian melodii clasice care și-au dat mâna grațios cu rimele, învăluindu-ne și fermecându-ne. La concursul de cultură generală, grupați în echipe, copiii au avut ocazia să arate cât de multe informații au reținut în urma jocurilor și a lecturilor. Cele trei probe cu întrebări din viața și opera poetului au fost rezolvate corect și cu rapiditate de echipele hotărâte parcă să candideze la un post de eminescolog. Au existat, totuși, câștigători la ambele concursuri, care au fost premiați cu agende și cărți.

Săptămâna Eminescu s-a încheiat, evenimentul a trecut, dar povestea nu se oprește aici. Abia l-am cunoscut, abia am deschis ochii și ne-am dat seama că vrem

să aflăm mai mult. Fascinați și „cuprinși de farmec”, în zilele următoare copiii au împrumutat cărți și au citit și alte poezii. Alții au venit cu detalii despre viața poetului. „Azi citim «Făt-Frumos din lacrimă»?” a întreat simplu un glas în timp ce multe perechi de ochi mă priveau așteptând un răspuns afirmativ. „Poate mergem și noi la mormântul lui Eminescu!” a completat altcineva. Și undele „pietrei” aruncate în apa limpede a sufletului nu au încetat să apară.

Eminescu a rămas cu noi. Ne privește din portretul din fața clasei, dar și din micile portrete schițate de copii. Ne-a învățat că România e „dulce” și ne dorim să nu uităm acest lucru. Versurile care străjuiesc de la înălțime vor cu tot dinadinsul să se nască în inimile noastre: *Fiii tăi trăiască numai în frăție, Viață în vecie, glorie, bucurie, suflet românesc, / Vis de vitejie, fală și mândrie*. Mai e nevoie de timp. Am făcut primul pas. Mai e nevoie de dorință. Am făcut primul pas. Și de voință. Și de efort. Și de prezență. Și de o renunțare continuă la propriul pedestal. Ca nu cumva să rătăcim pașii, îl avem pe el, *Domnul cel de pasăre măiastră, / Domnul cel de nemurirea noastră / Eminescu*.

Domnul Constantin Vodă Brâncoveanu

– fișă biografică –

1654

Se naște Constantin, fiul lui Papa (Matei) Brâncoveanu și al Stancăi Cantacuzino. Familia sa se înrudește pe linie maternă, îndepărtat, cu familia domnitoare a Basarabilor. Revendicarea acestei spițe domnești de către Brâncoveanu stârnește zămbete în rândul marilor puteri deoarece, conform legii salice (un cod de legi medieval care stabilește principiul succesiunii coroanei), prin femei nu se transmit titluri monarhice.

1675/1676

Se căsătorește cu Maria, nepoată de fiu al voievodului Anton din Popești. Cum averea nu este un păcat, dar nici sărăcia o virtute, parcă pentru a se răzbuna pe traiul parcimonios al voievodului din Popești, tinerii înșurăței trăiesc în avuție, Dumnezeu binecuvântându-i cu o bogăție și mai mare – 11 copii.

1688

Constantin Șerban Vodă moare, cu sprijinul nemijlocit al fraților săi, Mihai și Constantin se pare, iar aceștia decid încredințarea tronului nepotului lor după soră, Constantin Brâncoveanu. *Logofete* – i-au spus boierii –, *noi cu toții pohtim să ne fi domn!* se pare să fi fost îndemnul boierilor către Brâncoveanu, păstrătorul cuvintelor la cancelaria domnească. *Dar ce aș vrea eu cu domnia? De vreme ce ca un domn sunt la casa mea, nu-mi trebuie să fiu!* au primit aceștia răspunsul Brâncoveanului.

1695

Habsburgii sunt înfrânți la Lugoj de sultanul Mustafa al II-lea; Brâncoveanu îngenunchează la Calafat în fața învingătorului.

1697

Pe umerii Domnului Brâncoveanu se înalță cea mai de preț zidire nu numai a neamului său, ci a creștinătății înseși; Mănăstirea Hurezi este desăvârșită în lucrare; biblioteca ei adăpostește tipărituri alese – Biblia, lucrări din Homer, Euripide, dar și opera juridică a împăratului Iustinian; misiunea domnului muntean duce mai departe tradiția bizantină. Domnia lui Constantin Brâncoveanu se remarcă, în genere, prin grija față de cuvânt (tipografia din București se transformă în tipografie domnească, iar activitatea sa este replicată de tipografiile de la Buzău, Snagov, Râmnic și Târgoviște), prin

arhitectură, prin zidirea lăcașurilor de cult. Bizanț după Bizanț sau *Constantinus post Constantinum* – iată cea mai potrivită diadă a misionarismului brâncovenesc care se va întinde din inima țării sale, radiind peste munți, dar și în ținuturile îndepărtate ale Balcanilor, Caucazului sau Asiei Minor, unde tipăriturile îndreptate cu ajutorul lui Antim Ivireanul conservă un luminism ales, nerevoluționar.

Septembrie 1697

Bătălia de la Zenta – habsburgii își iau revanșa, sultanul însuși este înfrânt pe câmpiile nordice ale Serbiei. Brâncoveanu dă slavă Domnului pentru victoria creștinilor, dar în același timp trimite drept alinare aur către sultan.

1703

Domnia lui Brâncoveanu este confirmată pe viață de sultan, grație solitudinii arătate Imperiului Otoman. Politica duplicitară față de marile puteri continuă nestingherită. În plan intern, curtea domnească prosperă. Brâncoveanu zidește un palat nou, doamna Maria, soție devotată și mamă iubitoare, cîtorește biserică din piatră pe locul uneia construite din lemn, într-o zi, și o închină Sfântului Nicolae (pe actuala stradă a Academiei). La curte, Del Chiaro, învățat italian, ține agenda domnului; marele grădinar este un expert în floristică din Siria; bucătarul este un gastronom originar

din patria artei culinare – Franța; sufragiul german asigură ordinea camerelor, astfel încât mari diplomați otomani sau englezi, medici, profesori să se regăsească în importanța legațiilor lor. Mai jos, norodul. Mai sus, în timp, tot rafinamentul curții domnești avea să fie exfoliat sub împilarea domnilor fanarioți. În jurul curții apar Calea Victoriei, pe numele ei vechi Podul Mogoșoaiei, palatul de la Mogoșoaia; se rezidesc reședințele domnești de la Târgoviște, palatul de la Potlogi, dar și altele asemenea. Cum toate ale gospodăriei își găsesc rostul, fiii și fiicele Brâncoveanului nu se opresc în a fi prințese nici când datoria obștească le impune căpătuirea după rosturile țării.

1709

Bătălia de la Poltava – Carol al XII-lea al Suediei este înfrânt de Petru cel Mare. Imperiul Rusiei își poate căuta drum către împlinirea mandatului său considerat divin. Rușii vor să fie a treia Romă, iar drumul trebuie să treacă prin Constantinopol, devenit Istanbul după ce turcii îl cuceriseră la mijlocul secolului al XV-lea. Brâncoveanu întâmpină o nouă provocare: promite aprovizionarea

armatei rușilor pentru care primește bani de la țar și, concomitent, trimite Porții daruri mărețe pentru a mușamaliza trădarea. De data aceasta, duplicitatea domnului, dacă aceasta a fost înțeleasă și susținută vreodată, pierde total sprijinul curții. Brâncoveanu este compromis față de turci la mustață, iar mustața este înfățișată în pictura votivă a Mănăstirii Hurezi. Domnul, după moda bizantină, poartă barbă, postavuri grele, aurite. Cu capetele jumătate pleșuve, cu bărbile rase și cu mustață, după moda impusă de Petru cel Mare, pe peretele de apus, frații Cantacuzino întorc spatele Brâncoveanului. Ei văd în ruși trimișii divini care aveau să scape țara de turci, în sfârșit, frați, creștini și ortodocși!

1711

Bătălia de la Stănilești – Petru cel Mare aliat cu Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei, trădător fățiș al sultanului, primește în oastea sa frați munteni. Toma Cantacuzino comandantul cavaleriei muntene, fiul lui Matei Cantacuzino și văr al domnului Brâncoveanu, trece fără știrea domnului de partea rușilor. Țarul îl întâmpină cu brațele

deschise, îi suplimentează numărul de oșteni și cucerește Brăila. Brâncoveanu, neînțelegând trădarea, încearcă să se replieze. Întoarce plata țarului. Rușii, neaprovizionați, sunt înfrânți, dar sultanul este înșelat în așteptările sale ireparabil. Brâncoveanu va trebui să plătească.

1711-1714

Poarta are și ea două fețe. Sultanul, fără să dea de bănuț Brâncoveanului despre decizia de a-l mazili, așteaptă adunarea tuturor dovezilor trădării. Am învățat noi, martorii prezentului, că marile edificii se pot dărâma doar superficial, din exterior, ori complet, uneori ireversibil, dacă dinăuntru lor mocnește cert năpasta. Cum „... acelorași mijloace/Se supun câte există”, vom înțelege ușor de ce intrigile înverșunate ale ambasadelor străine la Poartă nu ar fi fost suficiente să destabilizeze domnia munteană până când Constantin Cantacuzino, marele stolnic, fratele fostului domn, se hotărăște

să pună pe masă dovezile duplicității. Brâncoveanu pregătește nunta fiicei lui Antioh Vodă Cantemir cu mezinul său, Radu. Mireasa se afla la Istanbul. Sultanul primește darurile pentru încuviințarea nunții. Domnul munten nu trebuia să bănuiască nimic pentru ca averea-i imensă să nu se risipească. Alaiul pentru însoțirea miresei se pornește, încărcat de fast și bogății, dar nunta se va petrece în cer!

Marți în Săptămâna Patimilor, 1714

O delegație turcească aduce firmanul mazilirii. Domnul Constantin Brâncoveanu, fiii săi și Ianache Sfetnicul sunt condamnați pentru trădare. Singura salvare pe lumea aceasta este să renunțe la credință.

15 august 1714

Doar în Hristos, Domnul, toate cele scrise și cele nescrise încă primi-vor sens!

Grigori Perelman

Du-te până la marginile dorului tău sau Filă de Pateric științific

Adesea un poet poate surprinde printr-o formulare simplă teme teologice, filozofice de o mare complexitate. Evident, o asemenea performanță se împlinește sub semnul inspirației. Cât de adânc, cât de frumos surprinde acesta problema cunoașterii și menirea omului de a-L căuta pe Dumnezeu în creația Sa:

*Dumnezeu vorbește fiecăruia numai înainte de a-l face,
atunci se duce cu el tăcând în afară din noapte.
Dar cuvintele, înainte ca fiecare să încapă,
aceste noroase cuvinte, sunt:*

*Trimis afară de simțurile tale,
du-te până la marginea dorului tău;
dă-Mi veșmânt.
În dosul lucrurilor să crești ca un foc,
ca umbrele lor, întinse,
să Mă acopere mereu întreg.*

*Dumnezeu vorbește fiecăruia – Rainer Maria Rilke,
(în traducerea lui Dinu Pillat)*

Dan Antofie, prof. matematică

Chiar dacă omul a cunoscut căderea, întreaga natură și legile ei minunate au rămas la fel și au produs de-a lungul timpului atâta fascinație, atâta uimire, atâta taină. Folosind doar raționamentul, intuiția, ajutat de inspirație, omul a reușit cu ajutorul lui Dumnezeu să înțeleagă o parte semnificativă din spectacolul grandios oferit de univers.

Este interesant de observat că efortul de a înțelege lumea și legile ei a generat toată istoria științei, a creat o comunitate și o comuniune peste veacuri între oameni. Isaac Newton afirma despre realizările sale: *Dacă am văzut mai departe decât alții este pentru că am stat pe umerii gigantilor.*

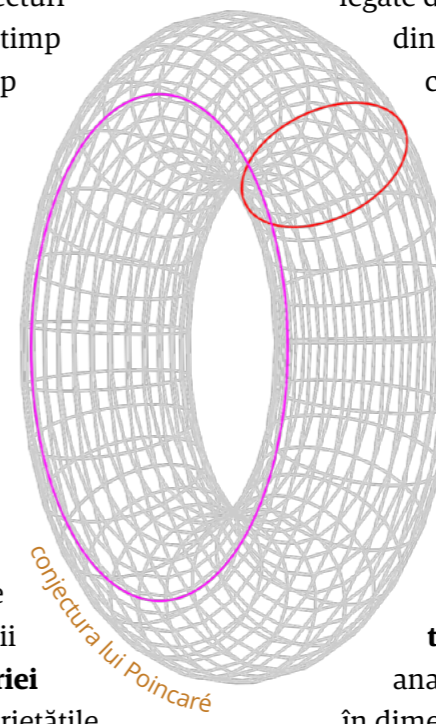
Vă propun spre analiză o pagină de istorie contemporană a matematicii, o pagină

de Pateric științific, radiografia unei mari descoperiri, implicațiile acesteia și sacrificiul omului de știință.

O **conjectură** este o afirmație care este considerată a fi adevărată, dar care încă nu a fost demonstrată. Conjecturile sunt propuse în diverse domenii, cum ar fi matematica, fizica, informatica sau alte științe, și pot fi folosite ca punct de plecare pentru cercetarea și descoperirea de noi teorii și rezultate. În matematică, conjecturile sunt deseori propuse de matematicieni ca ipoteze sau teoreme nerezolvate. Aceste afirmații pot fi bazate pe modele matematice sau pe observații experimentale, dar, până nu sunt demonstrate, rămân conjecturi. Unele conjecturi celebre au rămas nerezolvate timp de ani sau chiar secole, în timp ce altele au fost soluționate prin eforturile unor cercetători remarcabili.

Conjectura lui

Poincaré a fost formulată de Henri Poincaré în 1904. Înainte de a formula această conjectură, matematicianul francez a avut numeroase contribuții semnificative în domeniul matematicii, fizicii și filozofiei științei. Una dintre cele mai importante contribuții ale sale a fost dezvoltarea **teoriei topologiei**, care studiază proprietățile geometrice ale obiectelor care rămân neschimbate prin deformare continuă. În timp ce lucra la această teorie, Poincaré a început să se intereseze de problema formelor tridimensionale. În special, a încercat să înțeleagă cum poate fi determinată forma unei *varietăți de dimensiune trei* prin intermediul ecuațiilor matematice. Poincaré a observat că problema determinării formei poate fi înțeleasă în termeni topologici și a început să exploreze proprietățile topologice ale varietăților. În cursul cercetărilor sale, a descoperit o serie de proprietăți importante

conjectura lui Poincaré

ale varietăților topologice, cum ar fi grupurile fundamentale și caracteristicile Euler-Poincaré.

În cele din urmă, Poincaré a formulat conjectura care îi poartă numele, care afirmă că **orice varietate topologică închisă și nediformă de dimensiune trei este o sferă**. Această conjectură a reprezentat o provocare majoră pentru matematicieni timp de mai multe decenii și a dus la dezvoltarea unor tehnici matematice noi și avansate, precum **topologia geometrică și teoria grupurilor**. Conjectura lui Poincaré a fost dovedită în cele din urmă în 2003, prin eforturile lui Grigori Perelman.

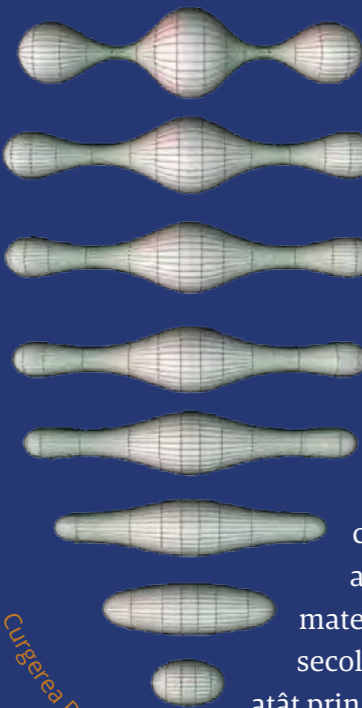
Până în toamna anului 2002, Perelman era cunoscut îndeosebi pentru lucrările sale legate de teoremele de comparație din *geometria riemanniană*. Însă celebritatea indiscutabilă avea să-i fie conferită de soluționarea conjecturii Poincaré: **orice buclă creată pe suprafața unei sfere tridimensionale poate fi contractată până la un punct; conjectura postulează că orice varietate tridimensională închisă în care o buclă poate fi redusă la un punct reprezintă, de fapt, o sferă tridimensională**. Rezultatul analog a putut fi demonstrat

în dimensiuni superioare spațiului tridimensional, însă, până la Perelman, nimeni nu a reușit să-i demonstreze validitatea în *lumea 3D*. Aici există pur și simplu prea puține dimensiuni pentru a gestiona *zonele delicate*, fără a interfera cu alte caracteristici ale varietăților topologice! Astfel, în anul 1999, Institutul de Matematică Clay a anunțat disponibilitatea de a acorda un premiu de 1 milion de dolari pentru demonstrarea anumitor conjecturi, inclusiv cea a lui Poincaré. Era evident pentru orice specialist că formularea unei atare demonstrații ar fi însemnat un succes răsunător în lumea

matematicii, căci aceasta poate ajuta la determinarea formei universului.

Și iată că, în mai 2006, un comitet format din 9 matematicieni de renume a votat pentru acordarea Medaliei Fields lui Perelman, pentru lucrările sale în domeniul conjecturii Poincaré. Sir John Ball, președintele Uniunii Internaționale a Matematicienilor, l-a abordat pe Perelman în Sankt Petersburg, în iunie 2006, pentru a-l convinge să accepte această distincție. După două zile de negocieri, a devenit evident că matematicianul rus nu dorea cu niciun chip să beneficieze de acest premiu! Ulterior, Perelman a declarat: *Acest premiu este total irelevant pentru mine. Simplul fapt că demonstrația este recunoscută ca fiind corectă constituie o recompensă suficientă (...)* Nu mă interesează banii sau celebritatea. Nu sunt un erou al matematicii. Nici măcar nu mă consider un om de succes. De aceea nu doresc să devin ținta atenției tuturor. Apoi a refuzat să participe la ceremonia din cadrul Congresului Internațional de Matematică de la Madrid, unde urma să primească medalia mult-meritată, devenind astfel prima persoană din lume care a refuzat acest premiu. Patru ani mai târziu, matematicianul rus primește

Premiul Millenium tot pentru

rezolvarea conjecturii. Credincios atitudinii sale precedente, Perelman a refuzat și acest premiu. În momentul în care i s-a comunicat că a câștigat un milion de dolari, ca recompensă că a rezolvat o enigmă matematică veche de un secol, Grigori a spus doar atât prin ușa închisă: *Nu am*

nevoie de nimic! Am tot ce-mi trebuie!

Într-un interviu acordat ziarului *New Yorker*, referindu-se la Perelman, Mihail Gromov, un alt matematician rus, spunea: *Pentru a face lucruri mari ai nevoie de o minte pură. Omul de știință ideal se preocupă de știință și de nimic altceva. El încearcă să trăiască, să trăiască un ideal. Nu știi dacă el trăiește cu adevărat în acest plan ideal, dar încearcă să o facă. Nu poate suporta lumina reflectoarelor pentru că el este sensibil la o cu totul altă lumină.*

Consecințele soluționării celebrei probleme sunt adânci. Conjectura Poincaré a fost o problemă deschisă timp de mai bine de un secol și a reprezentat una dintre cele mai mari provocări în topologie. Soluția lui Perelman a generat și o serie de noi idei și descoperiri în topologie, geometria riemanniană. Acest lucru a adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea științei și la îmbunătățirea înțelegerii noastre asupra structurii spațiului și timpului, iar instrumentele noi introduse în geometria topologică au condus la aplicații în diverse domenii.

Geometria topologică are o gamă largă de aplicații în **Fizică**. De exemplu, *teoria gauge* și *teoria coardelor*, două teorii importante în fizică, utilizează concepte de topologie pentru a analiza comportamentul particulelor și proprietățile materiei. Studiul topologiei de către fizicieni poate ajuta la dezvoltarea unor noi modele și teorii care să explice

fenomenele complexe din lumea fizică.

Geometria topologică are aplicații semnificative în **Informatică**. Algoritmi de topologie sunt utilizați pentru a rezolva probleme de rețele și pentru a crea modele de rețele mai eficiente. De exemplu, *algoritmul Spanning Tree* este un algoritm de topologie utilizat pentru a crea un arbore de acoperire într-o rețea de calculatoare.

Biologie

Modelarea structurii proteinelor Proteinele sunt molecule complexe, care au un rol vital în organismele vii și înțelegerea structurii lor tridimensionale poate ajuta la dezvoltarea de noi medicamente și terapii. Geometria topologică poate fi utilizată pentru a modela structurile proteice și pentru a identifica proprietățile-cheie care afectează activitatea lor.

Analiza structurii ADN-ului

Geometria topologică poate fi utilizată pentru a analiza structura și proprietățile fizice ale ADN-ului. De exemplu, aceasta poate ajuta la identificarea nodurilor și buclelor din ADN și la înțelegerea modului în care acestea afectează transcrierea și replicarea ADN-ului.

Proiectarea de medicamente

Geometria topologică poate fi utilizată pentru a proiecta și a optimiza

medicamentele. De exemplu, studiul topologiei proteinei țintă poate ajuta la identificarea celor mai bune zone de legare pentru medicamente, iar utilizarea modelelor de topologie poate ajuta la proiectarea medicamentelor cu o eficacitate mai mare și cu mai puține efecte secundare.

Identificarea biomarkerilor

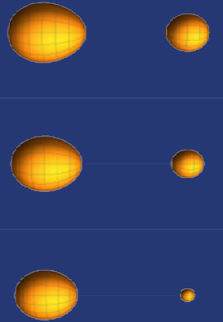
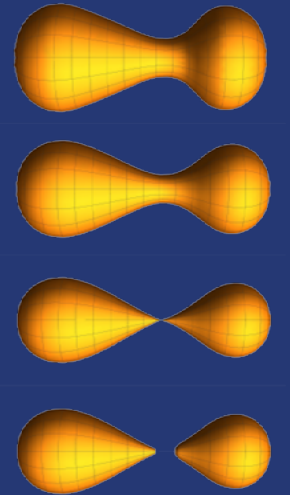
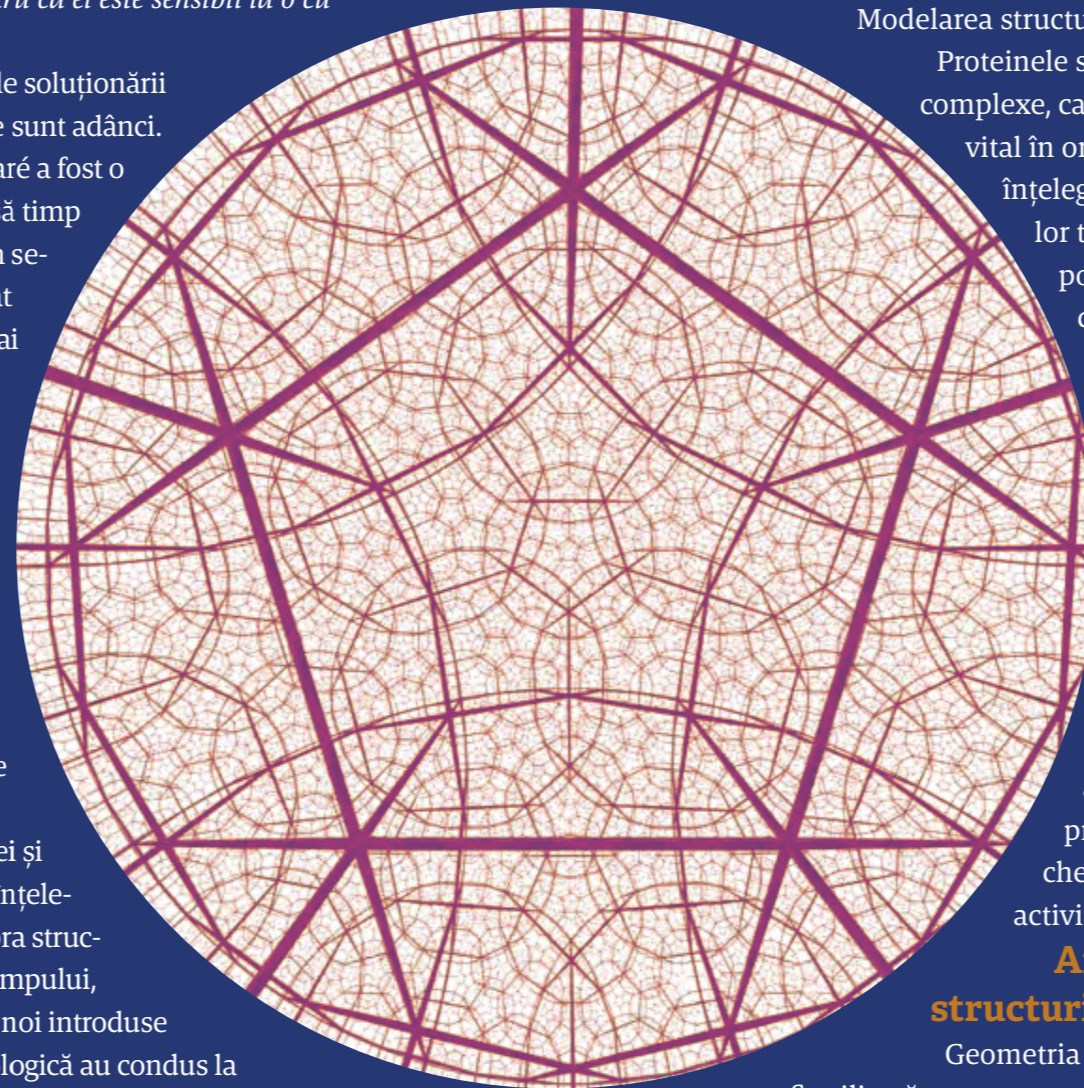
Geometria topologică poate fi utilizată pentru a identifica biomarkeri, molecule sau structuri biologice care indică prezența unei boli sau a unei afecțiuni. De exemplu, studiul topologiei rețelelor neuronale poate ajuta la identificarea biomarkerilor care indică riscul de a dezvolta boli neurologice.

Design și inginerie

Geometria topologică poate fi utilizată pentru a proiecta și a optimiza structurile și dispozitivele din diverse domenii, cum ar fi designul de mașini, arhitectură și inginerie. Utilizarea geometriei topologice poate ajuta la crearea unor modele mai eficiente și mai sigure.

În relatarea de mai sus putem vedea ingredientele unei minuni, manifestarea darului lui Dumnezeu în om, manifestare greu de înțeles, de cuprins de logica omenească.

Meritul omului cred că rămâne acesta: încredințarea și slujirea acestui dar divin, semănat de Creator în om. Consecințele manifestării acestui dar se înscriu în logica dumnezeiască și rămân o taină, o umbră menită să păstreze discret dragostea lui Dumnezeu pentru om.

Artizanii zborului

Într-adevăr, în creatura cugetătoare, cuvântul conduce la cuvânt, adică la aceea înțelegere care dă naștere cunoștinței. Dar când cuvântul nu mai poate ajunge la înțelegerea creaturii, atunci trebuie ca simțul să ia locul cuvântului, ca în urmărirea și contemplarea creaturii să-l găsească pe Creator. Cunoașterea creaturii este prima treaptă spre cunoașterea Creatorului și este calea cea mai sigură către cunoașterea Creatorului.

Sfântul Vasile cel Mare, Omilii asupra Hexameronului

Aproape oriunde vom colinda, la mare, la munte sau la șes, pe țărmurile înghețate de la poli, în tundrele arctice, în deșert sau departe de uscat, vom întâlni în aer mișcarea elegantă a păsărilor care își vestesc prezența, de cele mai multe ori, și prin glasul lor deosebit de frumos.

Una dintre preocupările principale ale păsărilor este grija față de familie. Primăvara, majoritatea păsărilor caută tovarășia unui partener pentru întemeierea unei familii. Mirele se îmbracă în hainele cele mai bune; la fel se întâmplă și în lumea păsărilor. În toamnă hainele lor au fost modeste, în culori șterse; erau haine potrivite pentru drum sau pentru iarnă. Acum, primăvara, ele capătă culori mai vii, mai strălucitoare. Sunt haine de nuntă. De pildă, la rățoi penajul capătă reflexe noi, culori mai proaspete.

După paradele nuptiale, un singur gând pune stăpânire pe cuplurile de păsări – alegerea locului unde puii vor veni pe lume și vor crește până ce vor putea începe și ei viața pe cont propriu.

Conform studiilor, 85% dintre speciile de păsări sunt monogame, adică masculul rămâne cu o singură femelă toată viața, în vederea

întemeierii familiei și doar când unul dintre soți moare, celălalt acceptă alt tovarăș de viață. În această categorie intră porumbelul, turtureaua, corbul, barza, lebăda, albatrosul, uliul-pescar, pinguinii etc. Cei doi membri ai perechii se susțin unul pe altul în orice, construiesc împreună cuibul și chiar clocesc împreună. Mai precis, când unul clocește, celălalt îi aduce mâncare și îl păzește. În cazul în care un membru al familiei de lebede este atacat de prădători, celălalt este în stare de sacrificiu total în lupta pentru salvare. În ceea ce privește turturelele, afecțiunea și loialitatea acestora l-au inspirat pe Shakespeare, când a scris poemul *Phoenix și turtureaua*.

Pentru iubitorii de natură nu este nimic mai interesant, mai emoționant decât să observe cu atenție cum trudesce păsările să-și facă cuibul. Perechea lucrează împreună, însă la unele specii munca este împărțită: masculul aduce materialul și femela construiește. Cuiburile se deosebesc mult între ele, în funcție de specie, mediul de viață, materialul pe care îl au la dispoziție, dar și de priceperea mai mare sau mai mică a păsărilor. Unele cuiburi sunt atât de simple, încât este greu să le numești cuiburi, însă altele sunt adevărate opere de artă, în fața cărora omul rămâne uimit. În cartea *Artizanii naturii* de Tudor Oprea, sunt înfățișate numeroase dovezi ale meșteșugului păsăresc.

După multă trudă și nenumărate greutatea, cuibul este pregătit pentru marele eveniment, apariția primului ou. La intervale de o zi sau mai multe urmează alte ouă, până ce se completează numărul caracteristic fiecărei specii. Condorul, albatrosul, pinguinul depun doar un ou. Cocorul, vulturul, porumbelul nu depășesc două, în vreme ce pescărușul depune trei ouă. Campioni sunt pițigoii (10-12 ouă), prepelița și potârnichea (15-20 de ouă).

Oricum ar fi oul, mare sau mic, depus într-un cuib măiestrit sau direct pe pământ, sub coaja lui stă ascunsă o minune: *embrionul*. Dar pentru ca din acest sâmbure de viață să se dezvolte o nouă ființă este nevoie de căldură. Păsările își dăruiesc căldura corpului ca să dea viață germenului din ou.

Nimic cu adevărat bun și trainic nu se face fără jertfă. Pasărilor sunt unele dintre ființele cele mai îndrăgostite de mișcare, de neastâmpăr, de lumină. Și iată că ele, de dragul puilor, primesc să stea câteva săptămâni fără mișcare, cu hrană puțină, deseori în întuneric. Ce pildă frumoasă și măreață pentru om! Căldura, iubirea adevărată stă la temelie familiei. Înțelegerea și armonia dintre părinți formează familia. În fața unui cuib de pasăre, inima omului înăsprită de luptele vieții, se înmoaie și un sentiment plăcut îi încălzește sufletul.

La cele mai multe păsări, cloceirea începe când a fost depus primul ou. Pasărea devine mai neliniștită, temperatura corpului crește, pofta de mâncare dispare și încep să-i cadă penele de pe piept și abdomen. Multe păsări își smulg singure penele. Cu ele își căptușesc cuibul. Pielea descoperită se îngroașă, devine mai roșie din cauza circulației mai active a sângelui. La fel se întâmplă și la masculii care clocesc. De regulă clocește femela. Masculul are grijă de ea, o hrănește, doarme în apropierea cuibului. În cazul multor specii (ciocănitari, porumbei, pescăruși, corcodei, vulturi, privighetori etc.) clocesc pe rând ambii parteneri. Prepelița nu-și părăsește cuibul nici când omul trece pe lângă cuib. Pe vremea cositului, deși aude cum coșăii se apropie de cuib, continuă să rămână pe ouă și nu rareori se întâmplă să fie tăiată cu coasa.

Ieșirea puilor din ouă este un eveniment care aduce bucurie, dar și mari griji. Puișorii sunt goi, alteori cu puf, cu pleoapele lipite sau neputincioși. Părinții vor avea grijă de ei până ce vor putea părăsi cuibul.

Perioada cea mai grea și mai periculoasă pentru viața puilor este primul an de viață. Cercetările efectuate de ornitologi (biologi care

se ocupă cu studiul păsărilor) au dus la concluzia că, începând din faza de ou și până la dobândirea capacității de zbor, se pierd două treimi din numărul total de pui. De asemenea, la sfârșitul sezonului de înmulțire, se pierde o însemnată parte dintre păsările mature deoarece ele depun, pentru creșterea puilor, un efort fizic ce uneori depășește forțele lor și, în final, cad pradă dușmanilor sau bolilor.

În legende, în cântece, în doine, în poeziile populare, păsările ocupă un loc special. Poeții din toate timpurile le-au cântat și le-au admirat farmecul, iar Sfinții Părinți au avut multe învățături și povești despre păsări și despre modul în care acestea ne pot ajuta să creștem spiritual. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea că pasărea este un simbol al rugăciunii, deoarece ea se ridică mereu în aer, asemenea rugăciunii care ne poartă spre Dumnezeu. Sfântul Atanasie cel Mare sublinia că pasărea este un simbol al sufletului care dorește să se înalțe spre Dumnezeu, iar cântecul păsărilor este un simbol al laudei și al recunoștinței noastre față de Creator. Sfântul Isaac Sirul a folosit pasărea ca o metaforă pentru drumul nostru spre Dumnezeu, spunând că așa cum puilul de pasăre trebuie să își părăsească cuibul pentru a-și găsi propriul drum în lume, la fel și noi trebuie să părăsim confortul și siguranța lumii noastre pentru a-L căuta pe Dumnezeu.

„Păsările sunt creaturi ale cerului, care ne aduc bucurie și speranță prin zborul lor înalt și prin cântecul lor frumos. Ele ne amintesc că trebuie să privim mereu în sus și să ne ridicăm deasupra problemelor noastre pentru a ne conecta cu lumea divină.”

– Sfântul Ioan de Kronstadt

Jertfa, combustibil existențial

Jertfa pare ceva abisal. Un cuvânt greu pentru realități și mai grele. Pentru cultura și civilizația creștină, referința imediată este Hristos și jertfa de pe cruce. Apoi – și zic la repezeală, nu cu vreo sistemă anume – sfinții mucenici și după ei sfinții pur și simplu, exemple ale așa-numitei „mucenicii albe”, cum i se mai spune nevoinței ascetice. De asemenea, exemple precum Sfântul Constantin Brâncoveanu sau maica Macabeilor din Vechiul Testament ne arată, prin îndemnul către propriii lor copii de a nu ezita să se sacrifice întru cele bune, culmi ale jertfei pe care „se sparie gândul” să le contemple. Acoperiți de prudența neispitirii lui Dumnezeu și de o smerenie mai mult sau mai puțin veritabilă, ne putem odihni în ideea că jertfa e – ca o capodoperă universală – foarte importantă, dar nu e de noi. O punem pe un pedestal, unde avem grijă să zacă în glorie și nefolosință.

Totuși, jertfa nu e doar o culme sau un punct abisal. E un spectru de posibilitate, un interval. Merge de la forme mărunte, prin sacrificii de importanță medie – dacă putem spune astfel – către culmile amintite mai sus. Și astfel, privită mai atent, se arată a fi mult mai prezentă și mai îmbibată în textura vieții cotidiene decât ar fi de așteptat la o primă vedere. Ca economist, pot aduce

mărturia acestui domeniu, într-o manieră poate surprinzătoare. Când vorbesc de „cost”, concept central al disciplinei lor, economiștilor le place adesea să explicitizeze, cu un element de jargon profesional specializat, că este de fapt vorba, în analiza cea mai profundă, de „cost de oportunitate”.

Adică orice acțiune umană presupune pe de o parte a face ceva, dar pe de altă parte – și concomitent – a nu face orice altceva. Și pentru că nimeni nu poate contempla în fiecare clipă toate posibilitățile, relevante sunt întotdeauna câteva – un decupaj de posibilități pe care fiecare și-l face după particularitățile sale personale. Mai mult decât atât, când fiecare dintre noi face ceva – se așază sâmbăta la teme, să spunem – comparația relevantă este cu alternativa cea mai atractivă sau importantă lăsată deoparte – vizionarea unui film, de pildă; sau ieșirea la o plimbare în parc.

Or, tocmai această cea mai importantă alternativă lăsată deoparte – jertfită, poftim – este costul adevărat, relevant al acțiunii și opțiunii efectiv concretizate. O săptămână în tabără vine cu costul petrecerii aceluiași timp cu bunicii, verișorii sau prietenii de la țară. Și viceversa. Și problema aceasta este valabilă la toate nivelurile: de la mărunțișuri (dacă îmi iau covrig cu șuncă și cașcaval, nu-mi iau o

felie de pizza) la decizii cu impact substanțial în viață (dacă optez pentru cariera de chirurg, nu voi fi specialist în domeniul IT; dacă mă călugăresc, nu mă voi căsători).

Cu alte cuvinte, însăși structura acțiunii umane presupune jertfă. Nu poți realiza nimic dacă nu sacrifici ceva. (Și-n mecanică, poți merge înainte doar împingând ceva înapoi sau lăsând ceva în urmă.) Și asta fie că vrei, fie că nu. Sau, altfel spus, orice faci, sacrifici ceva. Și lucrul acesta e valabil și pe dos. Adică cine alege răul sau lenea, sau lucruri frivole, o face jertfind binele, hărnicia sau lucrurile mai consistente. Și diavolii jertfesc, dar o fac cumva pe dos. La fel și cei care se lasă înrăuriți de ei. Prin urmare, un alt titlu posibil pentru această mică scriere ar fi putut fi „despre inevitabilitatea jertfei”. (De asemenea, aceeași importanță o au și alte aspecte numai aparent – și pentru ochiul neavizat sau neatent – periferice ale culturii și spiritualității creștin-ortodoxe, cum ar fi aspectul ritualic sau cel iconic. Criticăm

așa-zisul ritualism al Ortodoxiei cocoțati pe tabieturi și proceduri. Luăm în derâdere cinstirea icoanelor, încălțați cu „Jordani” și din camere tapetate cu postere ale idolilor noștri muzicali, sportivi sau cinematografici. Dar aceasta e deja o altă discuție...)

Jertfa, ca ingredient constant al vieții omenești în această lume și ca arhetip, mai presupune – între altele – încă două elemente despre care domeniul economic poate depune mărturie: ierarhia și incertitudinea. Ierarhia, deoarece lucrul jertfit este mai puțin important decât cel în vederea căruia se face jertfa. Într-un anume sens,

chemarea la jertfă e în același timp chemarea la conștientizarea adevăratei ordini de prioritate. Ca în acel „căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și toate celelalte se vor adăuga vouă”. Incertitudinea este și ea implicată deoarece succesul nu e garantat. Ne putem trezi că lucrul pentru care am jertfit nu e chiar atât de dulce pe cât ne-am imaginat. Cu alte cuvinte, putem realiza că am jertfit unor idoli. Și aici problema jertfei se unește (prin incertitudine) cu aceea a credinței, și ea la rândul ei de neevitat.

Lumea în care trăim are uneori aerul – sau pretenția – că nu mai este una a jertfei, ci a confortului, a comodității, a stimei de sine, a senzației de bine facile și obținută prin mijloace *smart*. Dacă cele de mai sus au în ele un sâmbure de adevăr, atunci această impresie este falsă. Și lumea de azi jertfește, mult și încontinuu. Provocarea nu este, așadar, emanciparea de jertfă, ci corecta așezare în orizontul acesteia.

LTSTI

12 ani sub ocrotirea Sfinților Trei Ierarhi

12 ani sub ocrotirea Sfinților Trei Ierarhi

nu este doar titlul evenimentului organizat în ziua Praznicului Sfinților călăuzitori ai Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi” din anul 2023, ci este și concluzia celor 12 ani pe care i-am petrecut, cu multe bucurii, dar și cu numeroase încercări, suișuri și coborâșuri, alături de câteva generații de absolvenți, avându-i rugători pe Sfinții Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul și Ioan Gură de Aur.

În toamna anului 2010 lua ființă Școala Ortodoxă „Sfinții Trei Ierarhi”, școlarizând pentru început clasele I și a V-a, cu un număr mic de elevi – 21 – și cam tot atâtea cadre didactice, dar cu mult entuziasm, multă bucurie și speranță, datorate faptului că se deschidea o școală aparte, o școală de suflet, dorită și așteptată de atâta timp. Îmi revin în memorie freamătul primei festivități de deschidere a anului școlar și chipuri de profesori, părinți și elevi, care porneau

împreună, cu curaj, pe un drum necunoscut, dar plin de promisiuni, în acel început de noiembrie. Părea că o parte din comunitatea de la *Paraclisul Universitar Sfântul Nicolae-Ghica* – se mutase acolo, într-un spațiu restrâns, închiriat într-o școală de stat.

Cu vreo doi ani înainte de acest eveniment de o deosebită importanță din viața școlii noastre, când aceasta nu era decât o idee, o aspirație a inimilor noastre, câțiva oameni, sub îndrumarea Părintelui Vasile Gavrilă, încerca să gândească și să scrie proiectul care urma să pună bazele unei noi școli. Îmi amintesc că atunci Părintele ne-a întrebat: „Știți cum se va numi școala noastră?”, prin mintea mea trecea, în special, numele Sfântului Nicolae, fiind ocrotitorul bisericii care a inițiat școala, dar Părintele a răspuns: „Sfinții Trei Ierarhi”.

Claudia Sive, prof. limba franceză

Începând cu anul 2012-2013, în urma unor modificări legislative, s-a adoptat o altă denumire a școlii – Școala Gimnazială „Sfinții Trei Ierarhi”, iar din anul 2017-2018, când am primit ordinul de autorizare pentru funcționarea nivelului liceal, tânără noastră școală a devenit Liceul Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”.

Dacă am răsfoi filele imaginare ale cărții școlii noastre, cuprinse între copertele celor două festivități anuale – cea de deschidere și cea de încheiere a cursurilor școlare –, am putea observa cu ușurință că activitatea, de la debut până astăzi, a fost bogată, cuprinzând partea curriculară, cu activitatea cotidiană, concursuri și examene, și cea extracurriculară, cu evenimente, excursii și tabere.

De neuitat, prima serbare de Crăciun, desfășurată la biserică – un colaj de colinde, cântece și poezii – o serbare foarte simplă, dar, de fapt, prima noastră apariție în public. Apoi, lungile și mult mai elaboratele serbări, organizate la ARCUB sau la Palatul copiilor, sau în săli de festivități ale unor Universități, cu televiziune, interviuri și multe emoții.

Cum ai putea să nu îți amintești serbarea de Crăciun din 2019, prima gândită

și pusă în scenă de specialiști din domeniul artei teatrale, care a reprezentat o experiență din care am învățat cum să fim extraordinari în împrejurări extraordinare.

Și, peste toate acestea, rezultate bune și foarte bune la concursuri, olimpiade școlare, plasarea, de-a lungul mai multor ani, în topul primelor 10 școli din București, ca urmare a notelor obținute la evaluarea națională de la finalul clasei a VIII-a... ar fi nevoie de un număr al revistei dedicat doar istoriei și activității școlii, pentru a le cuprinde pe toate.

Evenimentul dedicat cinstirii Sfinților Trei Ierarhi din data de 30 ianuarie, Hramul Liceului nostru, desfășurat în Aula „Teoctist Patriarhul” a Palatului Patriarhal, a fost unul de o înaltă ținută și realizare artistică. A reprezentat o sumă a tuturor celorlalte evenimente închinată Zilei Școlii. Cred că „solemnitate”, „profunzime” și „trăire duhovnicească” sunt termenii care definesc cel mai bine această serbare-sărbătoare, în care i-am prăznuit pe Marii Ierarhi prin imnuri, fie transpuse în note muzicale, fie recitate.

Între cuvântul introductiv, rostit de

Pr. prof. dr. Gheorghe Viorel Holbea, și cel al Pr. prof. dr. Vasile Gavrilă, am ascultat corul școlii, înființat în urmă cu 10 ani, interpretând magistral troparele sfinților sărbătoriți, precum și alte cântări religioase, apoi un cvartet instrumental ne-a purtat, prin armonia sunetelor emise de instrumentele de suflat și cele cu corzi, într-o lume antică, atunci când acestea, instrumentele, însoțeau cântările închinare lui Dumnezeu. În final, tinerii psalți de la Paraclisul Universitar Sf. Nicolae-Ghica, o parte dintre ei fiind totodată și cadre didactice în cadrul liceului, ne-au încântat auzul, așa cum fac la fiecare Sfântă Liturghie, ridicându-ne mintea către cele înalte.

Auditoriul, format din profesori, elevi și părinți, devenise parcă o singură inimă, în care se revărsau, prin ochi și ureche, imagine și sunet, aducând bucurie, căldură și înălțare duhovnicească.

Manifestarea artistică de pe scenă a fost însoțită de vizionarea unei expoziții de fotografie din viața școlii, de la început până

în prezent. Privind această expoziție, am călătorit prin cei 12 ani de existență a școlii, reîmprospătându-ne amintirile și ospătându-ne din trecutul nu foarte îndepărtat și din darurile primite de-a lungul acestor ani, ca moștenitori ai ideii și proiectului acestei școli, născute din inima și cugetul Părintelui Vasile Gavrilă, care, după afirmația recentă a unei persoane avizate în evaluarea instituțiilor de învățământ, „a creat nu o școală, ci un sistem”.

Am surprins bucuria, mulțumirea, recunoștința și aprecierea pe fețele și în cuvintele celor prezenți la eveniment, dar și ale celor care l-au urmărit prin intermediul mijloacelor de comunicare, iar aceasta ne încredințează că lucrarea înfăptuită în această școală oferă o educație de înaltă ținută și ne dă curajul să mergem mai departe, avându-i permanent în minte, ca modele, pe Sfinții Trei Ierarhi, fiind convinși că, fără ajutorul și ocrotirea lor, nu am fi ajuns în acest punct.

Zoomzet

Sfinții Trei Ierarhi

de Ilinca Topan, cls. a III-a

Cei trei apărători
Sunt mereu învingători.
Și, prin cuvântul lor,
Prind iubire cei din popor,
Pentru Acela de Sus
Mântuitorul Iisus.

Ioan cel cu gura de aur,
Cu un suflet atât de pur,
Cu vorba sa înțeleaptă
Și întotdeauna dreaptă.
Când Adevărul ai aflat
Pe veci Lui te-ai închinat.

Sfinte Vasile,
Ce ai dat de mântuire,
Viața ta prin rugăciuni,
Predicând în săli prea pline,
Fiind prieten chiar cu un
Sfânt la fel de bun.

Vulture rănit,
Tu mereu ai izbutit.
Și din greu ai învățat,
De profesori admirat.
În pustie te-ai retras,
Nu de tot, doar în popas.

Cu familii mari și bune,
Cu mame credincioase,
Cu tații cei creștini
Au ajuns sfinți de renume.
Și la tronul lui Hristos
Stau și predică frumos.

Jertfa, jertfa de sine...

EDITORIAL

Maria Panait, cls. VIII-a

Se lansează o temă. *Vorbiți liber!*, ni se spune. Noi nu spunem nimic, ori spunem lucruri fără conținut. Oare asta chiar înseamnă că nu știm nimic?

Dar problema este alta. Este vorba despre modul în care am fost învățați de mici să ne exprimăm părerea. De zeci de ani se pune problema includerii dezvoltării personale în școli; prin urmare, au apărut acele exerciții pe care le știm cu toții, acele întrebări, presupuse libere, dar care de fapt te constrâng mai mult decât orice. Puși în situația de a răspunde mereu la astfel de cerințe, am devenit neputincioși să ieșim din ramele lor. Oare ne-am obișnuit cu șabloane?

Ce e cu această introducere? De ce m-am documentat în direcția aceasta? Pentru că, aflând care e tema acestui număr al revistei – jertfa, jertfa de sine, mai exact –, nu am avut nicio părere. Nici măcar nu m-am gândit la ea. Abia când am fost nevoită să aprofundez, mi-

am dat seama că toți spunem cam același lucru. Impedimentul nu e nici măcar că spunem același lucru, ci că încercăm să ascundem faptul că toți spunem același lucru.

Ce e jertfa? *Renunțare de bunăvoie la ceva scump în folosul cuiva...* Adică exact conceptul dăruirii, al iubirii de aproapele. Toate sunt legate. Acesta e un sens universal. Cuvântul, convenția ce numește această virtute. Așa că, nu e normal să spunem toți același lucru?

Ni se impune creativitatea. De mici, am fost învățați cu cerințe de tipul *Fii creativ!* Nu am înțeles de ce opiniile noastre nu păreau în regulă. Pentru că toți spuneam același lucru, dar în moduri total alambicate. Nimeni nu are curajul de a spune lucruri simple.

Jertfa înseamnă să dăruiești. Necondiționat. Orice.

Poți să faci gesturi mari de caritate, dar poți să îți aștepti un coleg care mai are de lucrat la o materie, ca să nu meargă singur spre casă. Mulți au zis că **jertfă** înseamnă să dăruiești

din timpul tău celorlalți, ajutându-i, un zâmbet atunci când trebuie, un umăr pe care să poată plânge cine are nevoie.

Părinții ne-au dăruit viață, mamele oferă necondiționat iubire, profesorii noștri nu își pierd răbdarea, dăruindu-ne cunoștințele și îndrumându-ne cu dedicare. De asemenea, jertfa de sânge a eroilor neamului și Marea Jertfă a Dumnezeului Tată Care Și-a jertfit Fiul, Cel care Și-a pus viața ofrandă pentru noi. Posibile răspunsuri. Toate acestea sunt jertfe, nu? Deci e adevărat. De ce simțim totuși nevoia să cosmetizăm? De ce suntem nesiguri? Asta înseamnă – să dăruiești. Nu e nimic complicat.

La început, m-am gândit că poate e vorba de superficialitate, m-am gândit la infnitele perspective din care un concept poate fi analizat. Dar există posibilitatea de a trece pe lângă esența ideii. Și m-am gândit: *de ce?* Pare un cuvânt care atârână greu – **Jertfă**.

Ne e greu să introducem astfel de cuvinte în lumea noastră fragilă, diafană, construită din lucruri concrete, ca un castel din cărți de joc, pentru că ar dărâma totul în jur. Dar hai să

nu ne mai gândim o clipă la cuvânt, cuvintele sunt convenții create de om. Hai să nu ne mai preocupăm doar de cărțile noastre de joc, ce se înșiră într-un turn precar și lipsit de volum. Hai să ne gândim la idei în sine.

Jertfa este dăruire. Jertfa este iubire de aproapele. Jertfa înseamnă a te desprinde de sămânța verbului „a avea” în favoarea lui „a fi”. A fi în lumină, a fi în dăruire, a fi în bucurie.

De ce să nu spunem adevăruri simple? Spuneți ceva simplu, zi de zi: *Uite, soarele răsare. Uite, începe o nouă zi. Uite, mama mă iubește. Uite, sunt aici, la școală, de atâta timp, am prieteni, am oameni în jur.* Da, sunt lucruri simple. Dar doar pentru că nu pot fi actualizate, le ignorăm?

Jertfă, puteți să-i ziceți cum vreți. Puteți să-i spuneți jertfă. Puteți să-i spuneți lucrarea lui Iisus Hristos în viețile noastre și dărnici sau iubire de aproapele. Îi puteți spune oricum. Poate că nici măcar nu e important să o percepeți ca pe o jertfă. Important este să fie.

Dosar *Prefacere*

Toate călătoriile încep cu un pas. Și toți pașii au nevoie de o chemare. Fie ea lăuntrică sau oglindită din exterior. La școală, asemenea naturii, nicio zi nu seamănă cu alta. Doar dorul și dragul de viață le adună laolaltă, în calendarul transformării.

La început de drum, în clasa pregătitoare, copiii proaspăt deveniți elevi se bucură de primele lor zile de fluturi. Și pot povesti despre drumul parcurs. Din oul mic în care s-au cuibărit în grădiniță, au ieșit și s-au hrănit cu bucurie, cu lecții și întâlniri noi și au tot crescut, până când hainele îndrăgite le-au rămas prea mici, ajungând... amintiri. Acum, în clasă, din crisalidă, au decupat părticele și, cu lipici, așa cum le au și ei, au făurit aripi moi, umede și încrețite.

Fluturile e despre ei, iar ei sunt despre zborul împreună...

Cu un an mai mari, dar cu aceeași nevoie de a aparține, copiii de clasa I au surprins cu dibăcie că darurile îți sunt puse în lumină atunci când cineva privește către tine cu senin și curiozitate. Și că dansul cunoașterii înflorește în noi îndemânări și talente, învățându-ne să fim elevi și profesori.

Floarea e despre ei, iar ei sunt despre înflorire...

Din marele fluture al primului an și din înflorirea ce-a urmat, așteptarea a rodit curajul de a se înălța. De-acum, elevii de clasa a II-a au aripile uscate și se pot îndrăgosti de zbor. Au depășit teama de a se încredința vântului blând-primăvărat și plutesc cu grație în lumina dulce a soarelui. Ei singuri

s-au așezat, unul lângă altul, alături, în îmbrățișarea ascensiunii, trezind la realitate aspirația pregătitoare și... pregătind visurile de împlinit.

Pâcul de fluturi e despre ei, iar ei sunt despre încredințare...

Tot din ale zborului taine, păsări multicolore fac legătura între pământ și cer, purtând pe aripile lor coloritul florilor și câmpiilor peste care plutesc. Clasa a III-a e prima care face trecerea între cele două lumi școlare, între cele două cicluri curriculare. Din culesul primilor ani, ai achizițiilor

Pâcul de fluturi e despre ei, iar ei sunt despre încredințare...

Este sfârșitul lunii februarie. O dimineață friguroasă de iarnă. Cu toate acestea, noi ne pregătim de primăvară. Sub îndrumarea și cu ajutorul doamnei Maria Spătaru, ne transformăm cu toții, pentru o oră, în fluturași de fetru, frumos colorați. Fiecare este unic, delicat, o formă deosebită. Pe cerul albastru ne dăm cu toții aripioarele într-un minunat dans de primăvară. O încurajăm pe Zâna Primăvară să intre și în clasa noastră.

înv. Camelia Antohe

fundamentale, învață acum să dezvolte și să se dezvolte, când cuibul e calduț încă, dar mai cald se anunță elanul însuflețirii... Încă zboară împreună, aproape de Acasă.

Stolul de pasari e despre ei, iar ei sunt despre transformare...

Gând cu gând și inimă cu inimă, anii au trecut. Ne apropiem de o trecătoare. Clasa a IV-a își așază în ramă călătoria. Într-o luncă iubitoare, florile s-au deschis și surâd emoționate. Curând se va deschide și dezvălu, ca un mănunchi de petale parfumate, și puțin din scopul lor, intrând într-o cu totul altă etapă.

Dumbrava de flori e despre ei, iar ei sunt despre iubirea de a renaste...

Toate călătoriile încep cu un pas. Și continuă cu tot atâția pași câți sperăm, credem, ne bucurăm, iubim și ascultăm glasul Chemării și al chemărilor noastre.

înv. Maria-Gabriela Bănică

Floarea e despre ei, iar ei sunt despre înflorire...

O adiere a vântului de primăvară ne flutură colile de hârtie frumos colorate, strânse cu grijă de la atâtea buchete înmiresmate... iar ele se apucă să zboare prin clasă...

Nu vă fie teamă, Doamna!, îmi spun copiii. Vom face toți o floare mare, și fiecare surâde...

Într-adevăr, un zâmbet cald șoptește: *Eu pot face o solniță!* și colegii se așază în jurul ei... pare o horă... cu chicoteli și entuziasm.

Împăturim aici, apoi întoarcem și împăturim din nou... sunt atenți elevii, care apoi devin profesorii celorlalți... și, tot așa, fiecare minut transformă elevul în profesor. În scurt timp, pe bănci au apărut mulțime de solnițe, pe care le unesc într-un dans neașteptat al fiecăruia... se naște o floare. Este floarea mea... este floarea noastră.

înv. **Margareta Iancu**

Fluturile e despre ei, iar ei sunt despre zborul împreună...

Aceștia sunt copiii, așezați laolaltă, într-un mozaic armonios, un fluture cu aripile larg deschise: frumos, neînfricat, gata de zbor. Fiecare a adus o hainuță care, acum, ei mari fiind, în clasa pregătitoare, le-a rămas mică. Nu o mai pot îmbrăca, poartă totuși în ea frânturi din amintirile lor: bucuria și joaca Sophiei în curtea de la țară, plimbarea lui Tudor în parc, alături de mama, vacanța lui Cristian, petrecută cu familia, la mare.

Am transformat cu toții sala de clasă în atelier de croitorie: am făcut șabloane, am trasat, am decupat și am asamblat, fiecare cu peticul lui, cerând și sărind în ajutorul colegilor, la nevoie. O echipă unită și pusă pe treabă!

La final, privind către rezultatul obținut, am observat împreună cum fiecare peticuț este unic, are propria formă, culoare, detalii și spune propria poveste... nu vom găsi două la fel în toată lucrarea și, totuși, ce frumos se potrivesc împreună! Acest lucru ne învață o lecție importantă despre îngăduință și unitate. Stăm de vorbă despre cum și noi, deși deosebiți, cu respect reciproc, răbdare și înțelegere formăm o echipă frumoasă în această călătorie minunată, unică.

înv. **Ozana Birău**

Stolul de păsări e despre ei, iar ei sunt despre transformare...

O inimă închisă nu va cunoaște (ce e) iubirea.

Strânsă și îndârjită, ea se va proteja să simtă și să primească darul mult dorit.

Uneori, în viață, aripile sunt reprezentate ca o inimă strânsă.

O hârtie împăturită nu va spune povești.

E nevoie să îndrăznești să îi deschizi colțurile, să îi pliezi marginile și să îi dai șansa de a zbura cu și către tine. Fie printr-un cuvânt scris, fie printr-un desen, fie printr-un gest de curaj. Chiar dacă nu știi încotro te va duce călătoria.

Și acolo, în încercarea de a-i dăruia o nouă fire prin transformare, te vei găsi pe tine, cel uitat, care și-a amintit că... aripile în care

sufli se îndrăgostesc iarăși de zbor.

Prin copiii clasei a III-a B și exercițiul lor artistic, revine la viață, în concret, ideea că-ntr-o pământ și cer ne rămâne mijlocitor Zborul, cea ce e pasărea măiastră a inimii noastre!

înv. **Maria-Gabriela Bănică**

Dumbrava de flori e despre ei, iar ei sunt despre iubirea de a renaște...

Activitatea realizată colectiv de elevii clasei a IV-a reprezintă o oportunitate unică de a aduce împreună oameni cu abilități și gânduri diferite, pentru a crea ceva special laolaltă. În timp ce fiecare elev și-a adus propriile idei și stiluri, fiecare a lucrat în echipă pentru a crea o operă finală impresionantă și coerentă. Lucrarea noastră este un simbol al unității și al cooperării, iar fiecare culoare au contribuit la crearea unei imagini

de ansamblu, care reprezintă clasa noastră. Realizarea acestei lucrări a implicat o mulțime de discuții și negocieri pentru a ajunge la un consens, iar fiecare elev a învățat să se asculte și să fie deschis la idei noi. În cele din urmă, lucrarea noastră exprimă nu numai talentul individual, ci și capacitatea noastră de a colabora și a crea împreună. Este o amintire frumoasă a timpului petrecut împreună, ca o comuniune și o mărturie a faptului că, în echipă, putem realiza lucruri mari.

Gabriela Ciobotaru, cls. a IV-a

Dragă domnule Mihai Eminescu,

Am așteptat cuminte și tăcută momentul în care să-mi pot așterne pe hârtie gândurile pentru dumneavoastră, iar acum, cu emoții, voi încerca să le transpun în această scrisoare.

Creațiile dumneavoastră au marcat diferite momente din viața mea, fericite sau mai puțin fericite. Ele mă ghidează, cu semnificația lor ce valorează, câteodată, mai mult decât gândurile mele, cu tăcere, liniște și sentimente ce mă alină, către lumina rezolvării ce încet mai pâlăie. Amintirea ce îmi străpunge mintea și îmi aduce un fior de nostalgie, de fiecare dată când aud numele *Luceafărului Poeziei Românești*, a început a-și clădi temelia pe când eu aveam doar cinci ani, atunci când am primit în dar de la bunica mea o carte. Pe ea scria mare și lizibil: *Mihai Eminescu – Antume și Postume*. Multe întrebări și-au făcut loc pe bolta minții mele în acel moment: „Oare cine este acest Mihai Eminescu despre care am tot auzit? Ce sunt acelea *Antume și Postume...*?” Din dorința de a găsi un răspuns la aceste întrebări, am fugit repede în camera mea și am deschis cartea la pagina 77. Poezia se numea *Melancolie* – un cuvânt ciudat pentru mine la vremea aceea, un cuvânt căruia i-am înțeles cu adevărat sensul doar atunci când am citit poeziile eminesciene sau când l-am trăit. Din acel moment, mi-am dat seama că într-o mare măsură rezonoz cu felul în care dumneavoastră simțiți lucrurile – până în adâncul inimii, făcând din toată suferința artă, artă care vindecă la rândul ei prin suferință. Cărămizile adăugate, cu grijă, temeliei au fost *Sara pe deal, Luceafărul, Pe lângă plopii fără soț, O rămâi..., Fiind băiet păduri cutreieram, Iar când voi fi pământ, Despărțire...*

Viața dumneavoastră a fost și încă este învăluită în mister. Mihail Eminovici – omul este cunoscut cu adevărat de către puțini oameni. Sunteți un individ complex, ce se afundă deseori în extreme;

de la nopți nedormite, petrecute fumând, până la a câștiga admirația doamnelor, lista continuând cu modul unic de a saluta: „Trăiască nația!”. Cred că viața dumneavoastră se cade a rămâne sub mister, altfel, dacă noi am fi știut mai multe, totul ar fi avut noimă, totul ar fi fost banal sau clișeic, nu am mai fi vorbit despre același Eminescu.

Când un tânăr se gândește la dumneavoastră, poetul nepereche, se gândește la un bloc infinit de marmură, ce așteaptă reținut să fie înțeles întru totul; la o mare pânză de in, care cere să fie pictată în cele mai deosebite și mai rare culori ale imaginației, ce pot portretiza o realitate distorsionată, care are totuși aceeași sămânță cu a dumneavoastră; la marele Ocean Pacific care dorește să te poarte pe ale lui ape azurii, agitate sau foarte calme, variind în funcție de ce sentimente provoacă opera literară.

Admirația mea față de dumneavoastră crește pe măsură ce vă citesc scrierile și descopăr noi semnificații ale acestora. Faceți parte din cel mai Sfânt Tezaur al poporului român. Mergând pe spusele criticului literar Eugen Todoran, [...] până la el literatura română a avut doar poeți, el este însă poetul, descoperim un adevăr general valabil, ce nu mai are nevoie de completări sau demonstrații.

Gândindu-mă la cât de norocoasă am fost să vă pot scrie o scrisoare, care sper că nu v-a răpit timp prețios, vă urez gânduri bune, putere pentru a trece peste toate încercările vieții, putere pentru a privi mereu înainte, indiferent de obstacolele pe care va trebui să le ocoliți, nu înainte de a vă transmite clasică urare: „Trăiască nația!”

Cu stimă și respect,
fidela dumneavoastră cititoare,

Sofia Gheorghe

Francophonie – DÉJÀ-VU

Ana Gulie, cls. a IX-a

Alex Kashyap, cls. a XI-a

Această provocare artistică, lansată de către Organizația Internațională

a Francofoniei și adresată tuturor celor care

iubesc limba franceză, inclusiv celor

care o studiază, pune în lumină

ideea de creație, împletind cultura

cu dorința de cunoaștere a elevilor.

Această activitate anuală presupune

ca, pe baza unei tematici alese, să fie

selectate zece cuvinte ce vor fi, mai

apoi, transpuse într-un mod original,

fie într-un desen, fie într-o compunere.

Ulterior, desenele vor alcătui decorul

ce va îmbrăca, pe durata Săptămânii

Francofoniei, holurile școlii noastre.

Cele zece cuvinte alese pentru anul

acesta au fost următoarele: **année-lumière,**

déjà-vu, lambiner, tic-tac, synchrone, plus-

que-parfait, dare-dare, rythmer, avant-jour,

hivernage.

Întregul eveniment deschide elevilor

noi ferestre ale imaginației și le oferă

posibilitatea de a se exprima într-un mod

inedit. Din punctul nostru de vedere,

ca elevi, această activitate reprezintă o

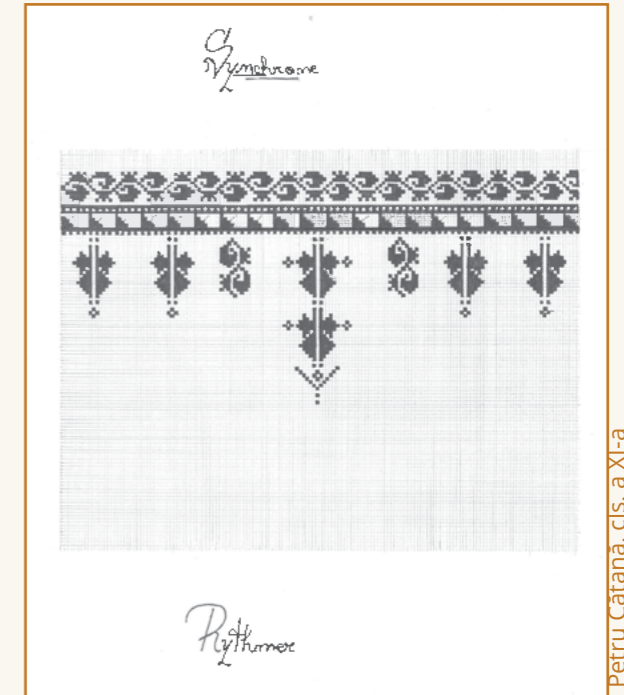
oportunitate de a ne îmbogăți cunoștințele

de limba franceză, îmbinând utilitatea cu

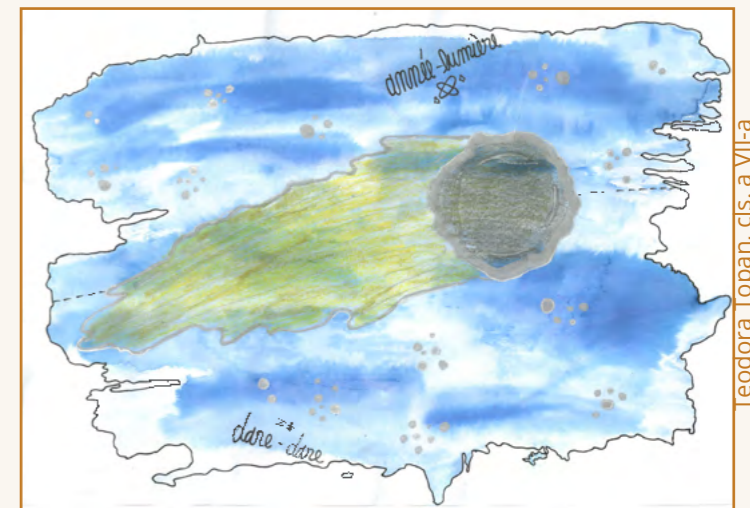
plăcerea de a învăța lucruri noi.

Ediția de anul acesta a avut ca

tematică timpul și s-a concentrat asupra

Petru Cătana, cls. a XI-a

Teodora Topan, cls. a VII-a

Petru Tudor, cls. a VI-a

concepției de durată. Fiecare elev doritor de a transpune plastic cele zece cuvinte a contribuit cu un desen la realizarea expoziției, deschisă pe holul de la intrarea în școală. Cele mai multe desene au ilustrat cuvântul *tic-tac*, reprezentat prin ceasuri și frânturi de ceasuri, simbolizând trecerea ireversibilă a timpului. Totodată, un alt cuvânt care a stârnit inspirația elevilor participanți a fost *hivernage*, acesta prinzând viața pe hârtie sub forma diferitelor animăluțe

ce se ascund de frigul năprasnic al iernii, sub pătura groasă de nea, sau în peșteri și vizuini.

Activitate unică, prin conținutul ei, „Dix-moi dix mots” a fost, de-a lungul anilor, și este în continuare o modalitate prin care elevii au prilejul de a-și îmbogăți vocabularul în limba franceză și de a dat frâu liber imaginației, prin reprezentarea cuvintelor în creații artistice.

CÂND MUNCESTI, TE JERFESTI, DAR JERTFA ÎȚI ADUCE BUCURIE!

INTERVIU

Eleonora Iordache, prof. istorie
Maria Sive, cls. a XI-a

Drați cititori, vă prezentăm un interviu cu elevii claselor a V-a: Petru Mihăilă, Medeea și Ioan Popovici. Interviul a fost realizat cu sprijinul Mariei Sive, elevă în clasa a XI-a. Scopul întâlnirii noastre a fost unul simplu și sigur: am vrut să știm care sunt motivele pentru care munca aduce bucurie. Ne-au inspirat foarte mult zâmbetele *împricinaților*, alături de proiectele realizate la ora de istorie. **Ce or fi pus la temelie acestor construcții și ce semnificație are jertfa lor?**

Reporter: Ioan, povestește-mi, te rog, despre proiectul pe care l-ai realizat. Ce ai avut de făcut?

Ioan: Acesta este un domus. O casă a oamenilor înstăriți, doar romanii bogați puteau să aibă o astfel de proprietate pentru că cei săraci, adică soldații pedestri sau plebeii, locuiau la bloc.

Reporter: Ce părere ți-au făcut oamenii aceștia bogați din Roma Antică? Îți pare că, fiind cu așa mult timp în urmă, existența lor era rudimentară?

Ioan: O, nu! Aveau și sisteme de încălzire, și fântâni arteziene, chiar la ei acasă! Piscina aceea se numea *impluvium*, se umplea cu apa de la ploaie, care cădea printr-o gaură mare, pătrată, prin acoperiș și din acea piscină curgea într-un rezervor, într-o cisternă. Toate erau calculate cu multă precizie.

Petru: Un domus avea un aspect foarte intim. Ferestrele erau puține, mici și la înălțimi foarte mari pentru că în felul acesta se putea apăra de hoți și cerșetori. Dacă intrai, mozaicul te

uimea. În *atrium* se primeau invitații, era o încăpere luminoasă, în centrul ei se afla *impluvium*, piscina despre care a povestit colegul meu Ioan. E bine de știut că nu ieșea nimic din mâna romanilor care să nu aibă sens sau care să nu fie bine studiat. Spre exemplu, cămăruțele laterale ale casei, deși întunecate pentru că nu existau ferestre, aveau pereții pictați și mozaic pe jos. Nu era nimic lăsat la voia întâmplării. Toate cămăruțele aparțineau cuiva. Femeile locuiau sus. Într-un colț al casei se afla bucătăria, aceasta era foarte mică, pregătirea mesei ocupa un loc secundar în viața romanilor; ce ieșea din gură părea mai important decât ce intra în ea... Grădina era prezentă și ea, ca o *gură de natură* în domus.

Reporter: Ionică, dacă ai fi un roman bogat acum și ai locui în casa aceasta extraordinară pe care ai proiectat-o tu, poți să îmi descrii și mie cum s-ar desfășura ziua ta – de dimineață până seara? Ce ai face?

Ioan: Aș sta în birou. Capul familiei avea un

birou unde își primea clienții, se ocupa de afaceri, conducea familia. Această încăpere se numea *tablinium*. Aș sta de vorbă cu cei veniți, ca să-i învăț să construiască locuințe! În restul timpului m-aș plimba atent prin casă. Copiii mei m-ar asculta, căci, dacă nu, atât le-ar trebui! Aș angaja un pedagog sau i-aș trimite la școală căci doar așa ar ajunge ca mine, adică *pater familias*!

Reporter: Petru, ce prețuiau romanii în legătură cu familia lor?

Petru: *Pater familias* muncea mult, dar îi și plăcea să stea alături de ai săi. Nu făcea el toate treburile singur, își punea sclavii să muncească, își punea și membrii familiei să lucreze, dar toată răspunderea era purtată de el.

Reporter: Ioan, mai povestește-mi despre cum ai întocmit proiectul acesta, cum ți-ai ales pardoselile, spre exemplu?

Ioan: L-am făcut din carton. M-a ajutat și tata pentru că el a printat mozaicul. I-am spus cum trebuie să arate. Am căutat figuri geometrice și figuri mitologice. La ușă am pus două canaturi cu două cercuri plate din fier. Pe fiecare canat este un cap de lup.

Reporter: Și ce facem cu capul de lup pe ușă?

Petru: În Roma Antică, în casa unui om nu intrai nepoftit, iar ca să nu îți tocești degetele bătând în ușa grea de lemn, foloseai strămoșul soneriei, un lup metallic. Nepoțiții dădeau nas în nas cu un paznic, un sclav ajutat de un dulău.

Reporter: Prin urmare, dacă astăzi văd pe gardurile bunicilor de la țară *Atenție, câine rău*, știu că de fapt nu este o invenție din timpurile noastre, că, pe vremuri, existau niște atenționări și mai frumoase, lucrate de romani!

Ioan: În casele romanilor exista pe jos un mozaic pe care scria un mesaj: *cave canem* adică *atenție la câine*.

Reporter: Foarte interesant! Cum ți-ai ales materialele, Ioan?

Ioan: M-am gândit că cel mai potrivit ar fi cartonul și am avut noroc în realizare pentru că a fost și Medeea la noi acasă, din întâmplare, și am putut să construim împreună. Am folosit lemn, plastilină, paie, carton, ață, pânză, hârtie de diverse culori, iarbă, mușchi și flori adevărate. Am lucrat cu drag două-trei zile pentru că îmi place să

construiesc. M-am simțit foarte fericit că am reușit să termin proiectul. Când muncești, te jerfești, dar jertfa îți aduce bucurie.

Reporter: Ce ți s-a părut cel mai interesant în felul romanilor de a construi?

Ioan: Aveau piscină... apa se juca în casa lor. Oamenii din cele mai vechi timpuri se jucau, munceau și se simțeau fericiți când le ieșeau lucruri grozave!

Reporter: Dar tu, Petru, cât ai muncit pentru proiectul acesta?

Petru: La început, mi s-a părut că nu are rost să-l fac, apoi a prins dintr-odată formă și mi-a fost foarte drag. Rezultatul a fost pe măsura așteptărilor, colegii mei au devenit extrem de curioși. E frumos să fii curios, dar cu limite, să nu strici. Colegii mei nu mi-au stricat proiectul, dar s-au uitat la cele mai mici detalii. M-am hotărât să mai fac unul. A ieșit o **triremă**, adică o corabie cu trei rame. Cele trei rânduri de vâsle o ajutau să prindă viteză foarte mare. Vâsleau sclavii, era tare

greu pentru ei. Erau legați la picioare, iar cineva bătea ritmul pentru că, dacă nu erau disciplinați, *trirema* nu înainta. Romanii au împrumutat modalitatea de a construi *trireme* de la cartaginezi. Aceștia erau urmași ai fenicienilor, negustori și marinari destoinici. Ca să construiesc *trireme*, am folosit foarte mult polistiren. Era absolut necesar să plutească, voiam să câștig concursul de *trireme* de la școală.

Medeea: Îmi place la școală că învăț lucruri amuzante. Cele mai amuzante lucruri le învăț la istorie. Spre exemplu, nu știam că pe timpul războaielor punice te puteai trezi la ușa ta, roman fiind, cu un elefant. *Buna ziua! Un elefant a venit să vă viziteze casa!*

Reporter: Și ce i-ar plăcea cel mai mult unui elefant dacă ar vizita o casă a unui roman?

Medeea: Prima dată ar merge la piscină, deoarece elefanții iubesc apa. Apoi, s-ar duce în grădină să se relaxeze pentru că elefanților le place să se joace în natură.

Reporter: Prin urmare, romanii aveau și o grădină proprie în casă?

Medeea: Da, aveau grădină, dar era un loc intim. Doar cei ai casei se puteau bucura de ea. Eu am realizat grădina unui domus. După ce ieșim din casă, intrăm într-o grădină foarte frumoasă și mergem pe o alee pietruită, înconjurată de iarbă proaspătă și de flori. Urmează o fântână cu apă limpede din care puteai chiar să și bei. Dacă urmărim cărarea, dăm într-un culoar acoperit. De grinda de sus se agățau medalioane sculptate cu imagini ale zeilor care protejau casa. Toată grădina era ca un paradis.

Reporter: Dar la ce aveau nevoie romanii de zei?

Medeea: Romanii nu știau de Dumnezeu, adevărat, dar aveau nevoie de cineva ca să îi îndrume și să îi ajute la greu. Oamenii din cele mai vechi timpuri nu puteau să facă nimic fără Dumnezeu.

Reporter: Ce materiale ai folosit pentru acest proiect?

Medeea: Am folosit o floare adevărată și mușchi adevărați, cules de fratele meu. Toată familia mea a participat la acest proiect. Nu a obosit nimeni, ne-am mai și jucat, iar când ne jucam, ne veneau idei noi, a fost foarte amuzant și interesant. A fost o mare experiență. M-am simțit puțin stingheră atunci când l-am prezentat, dar când am văzut că mă aplaudă colegii, mi-am revenit. Am fost foarte bucuroasă!

Reporter: Medeea, a meritat munca ta?

Medeea: Orice muncă este o jertfă și da, a meritat, pentru că în primul rând putem să fim molipsitori, adică putem să îi facem și pe alții să lucreze, învățăm să fim creativi și să avem răbdare. Înveți, totodată, să stai cu prietenii, să fii în comuniune!

Farmecul medieval al Sighișoarei

Iancu Dan, cls. a IX-a

Impreună cu colegii mai mari, doamnele diriginte și domnul Marin, la ora 6 dimineața, ne-am imbarcat în trenul ce avea drept destinație minunata Sighișoara! Vagonul 3 al trenului a fost cucerit! Acesta a fost cuprins de râsete, cântec și dans. Drumul a fost lung, dar acest lucru nu a fost un dezavantaj. Peisajul vizibil din tren a fost unul de neuitat. Zăpada, ceața și peisajul alb strălucitor au creat o imagine unică a frumuseții iernii.

Istoria acestor meleaguri are rădăcini mult îndepărtate în timp. Sighișoara este opera coloniștilor germani aduși în Transilvania pentru paza vechilor frontiere ale regatului maghiar (secolul al XIII-lea). De-a lungul anilor au existat mai multe încercări de ocupare a cetății prin diferite metode, însă acestea au eșuat. Au urmat cutremure, epidemii și incendii... Actuala înfățișare a cetății se datorează efortului de reconstrucție survenit după marele incendiu (1676), când toate casele au fost reconstruite din cărămidă și piatră, s-a modificat structura stradală a întregii cetăți, s-a schimbat acoperișul Turnului cu Ceas, dându-i-se actuala înfățișare.

Istoria medievală a Sighișoarei se încheie la finele secolului al XIX-lea, lăsându-ne moștenire acest oraș-muzeu, unic

în Europa centrală și de sud-est, pe care trebuie să-l prețuim și să-l conservăm.

Primul obiectiv explorat de noi a fost Cetatea Medievală și Piața Cetății, unde am poposit și am băut câte o băutură caldă. Un aspect demn de menționat este paleta largă de culori ce poate fi observată. Fiecare casă are propriul său decor, colorat fie roz cu galben, fie galben cu maro, o explozie de culori! Privindu-ne de sus, Turnul cu Ceas veghează cetatea de la 64 de metri înălțime, vârful său este un loc perfect pentru poze cu panorama Sighișoarei, cea mai mare cetate medievală din Europa, locuită fără întrerupere. Acest oraș face parte din Patrimoniul Mondial UNESCO, începând cu anul 1999.

Inițial, cetatea era alcătuită din 14 turnuri și 4 bastioane, momentan existând doar 9 turnuri și 3 bastioane. Breslele meșteșugarilor din Sighișoara aveau fiecare câte un turn în care își puteau desfășura meseria cu mai multă ușurință. Din păcate, în anul 1884 breslele au fost desființate din cauza faptului că își pierduseră semnificația.

După ce am terminat băuturile calde

am urcat pe *Scara Școlarilor*, numită și *Scara acoperită*, care a fost construită în 1654 de primarul orașului, pentru a-i ajuta pe elevi să ajungă mai ușor la Școala din Deal. În prezent are 175 de trepte. Ajunși la capătul scării, am vizitat Școala și Biserica din Deal, un edificiu reprezentativ al stilului gotic. Aceste clădiri sunt înconjurate de o mare grădină înzăpezită, ce ne-a servit drept câmp de luptă cu zăpadă.

Am coborât dealul și ne-am făcut drum pe străzile Sighișoarei către restaurantul unde aveam să servim cina.

Cu foamea învinsă, ne-am dus să cumpărăm provizii pentru micul dejun de a doua zi și să luăm tortul pentru petrecere. Am ajuns înapoi la pensiune, iar petrecerea organizată cu ocazia zilei de naștere a colegului nostru Teodor era pe cale să înceapă!

Distrația a continuat și după petrecere – ne-am plimbat prin camere, de la unii la alții, dar am ajuns, în final, adunați într-una singură. Ne-am jucat *Twister* și diverse alte jocuri și am stat „la povești”.

A doua zi a început, desigur, cu micul dejun, pregătit de colegele noastre mai mari de la clasele a XI-a și a XII-a din proviziile cumpărate cu o seară înainte. După ce am mâncat, ne-am pregătit bagajele și am mers la biserică, pentru a participa la slujba de duminică. După slujbă am vizitat *Casa Breslelor*, un muzeu ce găzduiește o mare expoziție de unelte, echipamente și mașinării

utilizate de meșteșugarii sași din Sighișoara. Acestea au o vârstă de peste 100 de ani și sunt autentice, folosite și create de către sașii menționați, astfel încât poți vedea măiestria și tenacitatea de care a dat dovadă fiecare breaslă în confecționarea de echipamente și unelte cu ajutorul tehnologiilor din acea vreme.

După vizita la muzeu ne-am reîntors la restaurantul ce ne-a găzduit în seara anterioară, pentru a cumpăra pizza pentru drumul de întoarcere. Zis și făcut! Am preluat delicatesele italiene și ne-am reîntors la pensiune, de unde am luat bagajele și ne-am îndreptat spre gară.

Drumul de întoarcere a fost la fel de animat precum cel de la venire, cântec și distracție la ordinea zilei, dar de data aceasta aveam și pizza! Ne-am jucat, am dansat prin vagon și am ținut numeroase concerte.

După două zile inedite de distracție pot spune că vom fi mereu dornici de a ne reîntoarce la Sighișoara, cu aceeași bucurie pe care am simțit-o în această excursie!

Dosar Despre jertfă

Mama

Andrei Nicolae, cls. a II-a

Înger fără de mândrie,
Lumina, numai ea o are.
Nu mă lăsa să mor,
Nici tu să mori.
Înger fără de mândrie,
Să nu mori,
Căci eu, fără tine,
Nu pot să trăiesc!
Trandafir înmiresmat,
Cu rouă nesfârșită,
Râu, ce-n veci nu va seca,
Rogu-te, nu mă lăsa să mor!
Tu, singura stea,
Stea de lumină cu viață.

Dosar Jertfă gimnaziu ilustrat de Maria Munteanu, cls. a V-a

Alexandra Gavrilă, prof. psihologie

Sfântul Paisie Aghioritul spune că omul trebuie îndrumat încă de mic să înțeleagă tainele vieții, să fie unit cu Dumnezeu și să se bucure deplin. Astfel, va deveni conștient de forța care a fost pusă în el, pentru a face bine lumii. Făcând bine lumii, câștigă Har. Câștigând Har, devine liber. Devenind liberi, sporim în rugăciune. Iar în acest fel suntem mai aproape de Iubire și devenim noi înșine iubire.

Astfel, din preaplinul acestei iubiri, m-am străduit să expun într-un mod mai simplu, sub forma unei povești, toate acele lucruri care altfel par dificil de înțeles. Trăind și făcând parte din această poveste, și ei, cei mici, vor fi ajutați de Harul lui Dumnezeu și vor învăța să pășească spre **cetatea lui TU**, acolo unde se află de fapt **Împărăția**. Fiind atenți unii la alții, jertfindu-ne unii pentru alții, făcându-ne *mici*, îl lăsăm pe celălalt să crească și calea devine ușoară.

Mălureanu Matei, cls. a V-a

Consider jertfa de sine o asumare, în momentul în care trebuie să lași de la tine, pentru a-i face pe ceilalți fericiți. Nu trebuie să jertfești pe un altar, ci trebuie să dăruiești celorlalți din timpul, obiectele și sentimentele pe care le ai. Părinții mei își jertfesc timpul, toate lucrurile pe care le au și le cunosc, pentru învățatura și bunăstarea noastră.

Ștefănescu Ianis, cls. a V-a

Pentru mine, jertfa de sine înseamnă să ieși din *Cetatea lui Eu* și să intri în *Cetatea lui Tu*. De exemplu, dacă tu ai făcut ceva rău, să-ți asumi și să nu dai vina pe altcineva. Să ai grijă, să fii bun, darnic cu aproapele tău, să îl pui pe el pe primul loc și pe tine pe al doilea; să te jertfești pe tine însuși. De aceea, jertfa de sine este un fel de mic sacrificiu.

Anastasia Paloș, cls. a V-a

Pentru mine, jertfa de sine este o responsabilitate. Cu toții avem această datorie: să îi punem cât mai des pe ceilalți pe primul loc.

Jertfa de sine este totuna cu smerenia. Când te jertfești, te smerești câștigând în mântuire. *Smerenia (jertfa de sine) este mama tuturor virtuților*, așa cum mândria este mama tuturor păcatelor. De aceea, trebuie să ne jertfim, să nu ne credem mai buni decât suntem, indiferent de cât de multe realizări avem pentru că toate sunt de la Dumnezeu.

Exemplul meu este Hristos. El, prin Sfânta Cruce, S-a jertfit în cel mai deplin mod posibil, pentru a ne da nouă o șansă la viață. Mama este și ea un exemplu extraordinar. Ea se jertfește în fiecare zi, din iubire pentru noi. Ei sunt exemplele mele și datorită lor încerc să mă jertfesc pe cât pot.

Anastasia Maria Fircă, cls. a VI-a A

Jertfire – Prietenii buni, familia, colegii buni își doresc sau își sacrifică o bucată din ei în fiecare zi pentru bucuria celorlalți.

Ana Giulea, cls. a VIII-a

Jertfa de sine reprezintă, pentru mine, jertfirea timpului. Constituie acordarea de bunăvoință, empatie și momente inedite persoanelor dragi, prietenilor și familiei. Atunci când petrecem timp cu ei, arătând bunătate și înțelegere, jertfim, de fapt, o parte din sufletul nostru, din inimă, din calitățile pe care le dovedim în lume. În scopuri personale, jertfa de sine se manifestă în sacrificarea timpului liber pentru a îndeplini anumite sarcini, treburi benefice în dezvoltarea noastră sau a comunității. Efectuarea temelor, învățatul, educația implică o astfel de jertfă avantajoasă, un efort pe care îl depunem pentru dezvoltarea propriului caracter într-un mod armonios.

Jertfa de sine

Timotei Hagiu, cls. a V-a

Cum se povestește în cartea *În Cetatea lui Eu în cetatea lui Tu*, personajul alege să se jertfească pe sine ca să ajungă în Rai; adică, să îl lași pe aproapele înaintea ta și Dumnezeu îți va păstra un loc în Împărăția Lui.

Maya Ivașcu, cls. a VIII-a

Jertfa este dăruire și dragoste. O dragoste sfântă ce te oferă unui infinit al muncii. Cel mai mare model al jertfei și al dragostei ni-l oferă Domnul nostru Iisus Hristos. A fost înjosit și chinuit, bătut și mustrat, dar cu toate acestea iubirea Sa pentru oameni a biruit. *Iartă-i, Doamne, că nu știi ce faci!* Jertfirea Lui a deschis cerurile, a luminat Raiul și a înmiresmat cu o pură dulceață întreaga lume. Fiecare dintre noi avem ceva de oferit prin jertfa pe care o facem, zi de zi, prin micile noastre gesturi.

Petru Isar, cls. a VII-a

Jertfindu-te, oferi din puținul tău, bucurându-i pe alții.

Catinca Șoimulescu, cls. a VI-a

Sacrificiul este ceea ce face un profesor pentru un elev. Sunt orele petrecute de profesor dorindu-și să își facă elevii să se îndrăgostească de materia lui.

Sofia Cherciu, cls. a VII-a

Jertfă... Ce cuvânt frumos și greu de înțeles! Îmi umple inima de fericire, de mulțumire, de dragoste și recunoștință, dar, în același timp, și de tristețe și amărăciune. Toate acestea pentru Jertfa de pe Cruce... Câtă dragoste a adus acest lucru! Câtă renunțare de Sine pentru ceilalți! Iisus a făcut asta pentru toți; pentru cei care-L iubeau, dar și pentru cei care nu-L iubeau.

Coboară, Doamne

Mara Brătășanu,
cls. a XII-a

Coboară, Doamne, în orizontul meu îngust,
Lărgeste-l, rogu-Te, și-l umple cu iubirea Ta, cu Tine,
Învață-mă, din nou, să fiu, nu să exist august,
Peste deșertăciuni și vremi ce vor călca o veșnicie peste mine.

Deschide-mi ochii, Doamne, ca odinioară
Acelui orb, să nu rămân afară,
Că și-așa sunt nevrednic a Te chema și-a îndrăzni
Să mă numesc pe mine fiu al Tău, rogu-Te, nu mă osândi!

Primește, Doamne, lutul meu secat,
Adapă-l din Izvorul Vieții
Și potolește-i setea de a fi, arată-l vindecat,
Sădește-n el brazi tineri, gorunul bătrâneții,
Din care să-mi cioplesc sicriu, când Glasul Îngerului mă va fi chemat...

Dă-mi, Doamne, timp, vreme să mă cobor,
Ca Tu să Te Înalți în mine,
Să plâng mereu, cu-același dor
Ca Petru, când s-a lepădat de Tine,
Ce-ai coborât în orizontul strâmt al lumii de atunci,
Luând asupra-Ți vina mea...

Și-ai făcut pod, peste pământ și ceruri veșnice
De-atunci Iubirea a-nflorit în Jertfă...
Jertfă... Cuvânt prea mare pentru-a fi rostit de buzele-mi nevrednice.

Jertfa

Maria Parascheva Hohotă, cls. a XII-a

Jertfa reprezintă punerea nevoilor celuilalt mai presus de propriile noastre nevoi. Jertfa nu trebuie să însemne numai gesturi mari de eroism, ci poate să se găsească și în mici sacrificii făcute în fiecare zi cu bucurie, pentru a-l vedea pe cel de lângă noi zâmbind.

Ilina Voican, cls. a XII-a

Văd jertfa ca sacrificarea sinelui pentru celălalt, fără a suferi pentru tine. Bucuria pentru binele celuilalt, atunci când i-l poți oferi, are ca finalitate fericirea, Mântuirea, de altfel, indispensabilă jertfei. În zilele noastre, jertfa este cu atât mai prețioasă cu cât o întâlnim mai rar, din cauza societății ale cărei valori sunt în declin. Ea este împlinirea vocației noastre umane de a face bine, cu nevoia aproapelui de a fi ajutat.

Erica Botnar, cls. a XII-a

Atunci când vorbim despre jertfă, în prezent, ne referim la jertfa de sine unde fiecare avem bucuria de ne jertfi în familie, dar și în relațiile de prietenie, la școală, la locul de muncă! Învățăm valoarea jertfei de la părinți: întâi de la mama pentru că este prima care ne dă exemplul jertfei de sine, prin timp și muncă, creând un spațiu sigur și luminos în care pruncii săi să se dezvolte cât mai bine, apoi învățăm jertfa de la tata, care muncește și asigură familiei sale un trai prosper, apoi întâlnim educatorii, învățătorii și profesorii care își jertfesc darul lor înșămânțând educația și dorința de cunoaștere. Jertfa va exista atât cât va exista Credință în oameni!

Despre jertfă
Iftime Daniil, cls. a XII-a

Dacă ne aducem aminte de faptele marilor noastre repere, cum ar fi cele ale părintelui Nicolae Steinhardt care a fost solidar cu prietenii săi, într-un moment cu adevărat dificil, ne dăm seama cât de înălțător poate fi omul când îl ajută pe aproapele său. Jertfa, pentru mine, rămâne în continuare o însușire pe care trebuie să o cultivăm, datorită actualității pe care o are.

Teodora Ilie, cls. XII-a

Jertfa este cel mai nobil sentiment din toată multitudinea de simțăminte ale omului. Însemnând renunțarea la nevoi, dorințe sau plăceri pentru a-i ajuta pe oameni, chiar dacă nu i-am întâlnit sau nu-i vom mai întâlni niciodată! Fără a cere ceva în schimb, sau a încerca să câștigăm ceva pe seama acestui lucru. Jertfa este sacrificiu sau chiar arta de a face un lucru bun, fără să primești ceva în schimb.

Jertfă
Maria Blîndu, cls. a XII-a

Să iubești înseamnă să jertfești. Lași capul în jos, te faci mic, te smerești și lași de la tine ca să fie bine. Spre exemplu, eu sunt mare și am multe de făcut, dar se găsește un frățior care are nevoie de ajutorul meu pentru o temă... Oftez. Știu că asta va însemna să las totul la o parte, dar tot iau un creion și mă duc să-l scot din încurcătură; că doar nu se poate să-i spun: „Descurcă-te!” și să-l las acolo, necăjit. Prin această micuță jertfă, acest fapt mărunț și aparent neînsemnat, frățiorul meu este învăluit în iubire. Poate că atunci nu își va da seama, dar când va crește mare și o va face și el, la rândul său, va desluși faptul că jertfa este cea mai minunată dovadă a iubirii.

Jertfa mamei
Mircea Blîndu, cls. a XII-a

Pentru mine simbolul jertfei supreme este mama. De multe ori am văzut-o sacrificând viața în sine de dragul copiilor săi și atunci am înțeles că, de fapt, a trăi înseamnă a iubi.

Hai la cor!

David Mihăilă și Daria Petrache,
elevi ai clasei a XI-a.

Pe 30 ianuarie, corul nostru a avut bucuria de a cânta pe scena sălii *Aula Magna* a Palatului Patriarhiei în cadrul concertului *12 ani sub ocrotirea Sfinților Trei Ierarhi*. Programul serii a fost bine pus la punct cu mult timp înainte, pentru a avea răgazul necesar pregătirii momentelor artistice. Unul dintre cele mai apreciate a fost cel susținut de corul LTSTI. Deși am fost cu toții cuprinși de emoție, acestea nu ne-au împiedicat, ci, din contră, ne-au ajutat să dăm tot ce e mai bun.

David: De cât timp faci parte din corul Liceului Teoretic Sfinții Trei Ierarhi?

Daria: Prima mea interacțiune cu corul școlii a fost în clasa a III-a. Deși membru al corului poți fi începând cu clasa a V-a, în iarna anului 2014, pentru participarea la un concert de colinde, au fost selectați în cor cei mai buni copii din fiecare clasă, inclusiv din clasele ciclului primar. Am fost foarte încântată să aflu că și eu am fost printre elevii aleși pentru eveniment. Am primit această invitație cu mare bucurie!

După ce am început clasa a V-a, am devenit membru oficial al corului și am luat parte la fiecare repetiție cu drag și entuziasm.

David: Care este starea ta generală atunci când participi la repetițiile pentru cor? Ce te face să participi în continuare cu aceeași conștiinciozitate?

Daria: Dintotdeauna muzica a fost una din pasiunile mele cele mai mari. Având oportunitatea de a mă folosi de talentul meu și de a interacționa într-o manieră diferită cu prietenii și colegii mei, am luat corul atât ca

pe o șansă, cât și ca pe o provocare. Repetițiile constante și efortul depus nu sunt, nicidecum, percepute ca o povară de niciunul dintre noi.

David: Care este relația ta cu ceilalți copii din cor?

Daria: Am creat multe prietenii în cadrul repetițiilor de la cor. De-a lungul anilor m-am apropiat mai mult și de elevii din alte clase și am descoperit mulți copii talentați. Am mereu câte ceva de învățat, atât de la cei mari, cât și de la cei mai mici decât mine și, la rândul meu, îmi place să îi ajut pe ceilalți oricând au nevoie.

David: Ce crezi că reprezintă corul pentru LTSTI?

Daria: Corul a devenit deja una dintre emblemele identitare ale școlii. Prin momentele ingenioase de la diferitele serbări organizate, am ajuns atât la inimile elevilor, cât și la inimile părinților și ale bunicilor care ne ascultă mereu cu același interes și cu aceeași încântare. Îmi permit chiar a spune că

noi, corul LTSTI, am format deja o „carte de vizită” a școlii.

David: Prin faptul că participi la toate activitățile corului, îți asumi toate responsabilitățile unui membru, realizând astfel o „jertfă”, renunțând la comoditate. Cum vezi tu acest lucru?

Daria: Într-adevăr, de multe ori am stat peste program pentru a ne putea aduna cu toții la repetiții, uneori întâlnindu-ne chiar și în weekend pentru pregătirea evenimentelor mai mari. Colegii desemnați soliști au avut mereu de lucrat în plus pentru o interpretare cât mai corectă și mai potrivită. Cu toții am adus partea noastră de jertfă, fiind conștienți de rezultatul pe care îl urmărim.

David: Pentru fiecare eveniment aveți partituri noi de învățat și de pregătit. Reușești de fiecare dată să îți pasul?

Daria: Deși am avut de a face și cu partituri și melodii mai grele decât de obicei, nu am

întâmpinat niciodată probleme în învățarea lor. Datorită domnului profesor de muzică, dirijorul și îndrumătorul nostru, lucrarea pe partituri și cântece noi nu a reprezentat niciodată o piedică.

David: Te-aș ruga, acum, să îmi povestești o experiență care ți-a rămas în memorie, legată de momentele din cor.

Daria: Mi-au rămas și o să îmi rămână în memorie multe experiențe din cadrul corului, dar cea mai recentă și mai impresionantă experiență a fost serbarea de Sfinții Trei Ierarhi de anul acesta. La cor, pregătirile au început cu mult timp înainte și s-a ales un repertoriu amplu și sugestiv. Au fost necesare, în ultimele săptămâni dinaintea evenimentului, câte trei repetiții pe săptămână. Dar tot efortul a meritat. Am fost cu toții foarte mândri de momentul pe care am reușit să îl creăm, dar mai ales de întregul eveniment care a impresionat toată sala.

David: Ai putea, te rog, să îmi spui câteva cuvinte și despre domnul prof. Cristian Nica?

Daria: Domnul profesor de muzică este „motorul” corului. Fără dumnealui nu am fi reușit să ducem atât de departe acest proiect. În afara serbărilor, evenimentele precum concertele și concursurile între școli, la care domnul a avut mereu, alături de noi, bucuria de a ne înscrie, ne-au ajutat foarte mult și ne-au oferit o altfel de experiență. Pe mine, domnul profesor m-a ajutat mult în evoluția mea muzicală, iar anii de școală, în special cei de gimnaziu, cu fiecare repetiție și spectacol, o să îmi rămână adânc imprimați în suflet.

David: Participarea la activitatea corului îți schimbă perspectiva de viitor?

Daria: Dincolo de pregătirea muzicală, corul reprezintă un sprijin și o pregătire pentru viață: te învață să te armonizezi cu cei din jur, să îi asculți și, mai ales, să faci sacrificii pentru scopurile pe care vrei să le atingi. Îl putem numi, astfel, o mică „școală a vieții”. Cred că aceasta este principala perspectivă de viitor pe care ne-o oferă participarea la activitățile corului.

De-a lungul celor 11 ani petrecuți la LTSTI, am participat la multe activități și proiecte ce promovează valorile creștine, care pe noi, elevii, ne ajută să facem cele mai bune alegeri, să vedem că tot ce este cu adevărat important se dobândește cu osteneală, răbdare și perseverență.

Atelierele de arte vizuale, pictura și desenul pe hârtie, pe sticlă, pe lemn și lut, ne ajută să dezvoltăm anumite abilități, să cultivăm frumosul și îndemânarea.

Un astfel de atelier a fost și cel de încondeiat ouă, obicei străvechi în tradiția românească, acesta fiind o mărturie a datinilor de Paști.

Tehnica de mânuire a chișiței cu ceară am reușit să o stăpânesc în scurt timp, dar cel mai important lucru a fost acela de a înțelege ceea ce desenez. Emoțiile mă copleșeau de fiecare dată când conștientizam că orice linie trasată, dreaptă sau șerpuită, simboliza viața, moartea, veșnicia sau jertfa și că rezultatul obținut este propria mea poveste în care se armonizează sentimentele mele îmbinate cu forme, simboluri și culori.

Tehnica încondeierii constă în trasarea, pe oul golit de conținut, a unor desene,

Drag de un meșteșug

Ana-Maria Popa, cls. a XI-a

cu ajutorul cerii de albine topită, ce se fixează pe coaja de ou cu ajutorul chișiței. Acest instrument este un bețișor de lemn, ce are la un capăt o pâlnie minusculă confecționată din alamă. Aceasta menține caldă ceara și suficient de fluidă pentru a facilita întregul proces. Odată finalizat desenul, oul este cufundat în vopsea, iar după uscarea acesteia, cu ajutorul unei surse de căldură, ștergem ceara de pe ou, rămânând astfel desenul nostru vizibil conturat.

Alături de colegii mei, împărtășindu-le o fărâcă din meșteșugul acesta, am conștientizat că putem actualiza această îndeletnicire arhaică, drept o pregătire duhovnicească pentru slăvitul Praznic al Învierii Domnului, Care s-a jertfit pe Cruce pentru întreaga omenire.

Șezătoarea modernă ne-a îmbogățit spiritual, amintindu-ne de învățăturile primite la orele de istorie și literatură cu privire la importanța perpetuării tradiției populare.

O societate fără istorie și fără tradiții este o societate fără viitor.

Aproape în departe sau în căutarea lui Hristos

Daniil Iftime, cls. a XII-a

Cartea *Aproape în departe* (Editura Spandugino, 2022) prezintă, după câte vom vedea, îndreptarea omului către „Paradisul pierdut”, al cărui ecou încă se simte în ființa noastră. Monica Pillat – nepoata poetului Ion Pillat și fiica cunoscutului intelectual Dinu Pillat – este, întâi de toate, poetă (debutând în 1970, cu volumul *Corăbii*), prozatoare (*Cei 13 și misterul*, *Corabia timpului* etc.) și profesor în domeniul literaturii engleze și americane.

Versurile Monicăi Pillat sunt pline de o efuziune autohtonă, căutându-l cu speranță și entuziasm pe Însuși Mântuitorul. De altfel, prin motivele regăsite pe parcursul cărții, putem intui senzațiile pe care le simte eul poetic: mitul „peșterii”: *În catacombele memoriei,/ Văd stalactite de idei/ Ce pâlpâie în întuneric/ Și speculații, teorii/ Ies ca liliicii, din fride (Dăinuire)*; motivul „corăbiei”: *Într-o corabie veche de hârtie,/ Pe care mi-am croit-o singur, noaptea,/ Când nu puteam dormi de bucurie. (Într-o corabie)*; și motivul „rândunelelor”: *Las vraște, legământul,/ Caut spre ceruri ca năuc,/ Căci rândunelele se duc/ Și-mi fuge de sub tălpi pământul (Amânare)*.

Poemele care mi-au ieșit în evidență și prin măiestria estetică, și prin conținutul filozofic, de mare actualitate, sunt: *Dar*, *Voal* și *Durată*. În *Dar*, se citește speranța regăsirii Tărâmului ceresc, fiind împletită printr-un gust al frumosului inedit: *Din alfabetul de-altădată,/ Am început să pierd din semne,/ Până n-a mai rămas niciunul și Cuvântul/ Care plutea cândva pe ape*. Se poate simți rafinamentul ideii neotomiste a lui Jacques Maritain, prin care arta reprezintă o mică porțiță prin care omul poate zări acel Loc demult uitat de om.

În poezia *Voal*, ne este înfățișată comparația între om și voal, tocmai prin puritatea și fragilitatea acestora: *Ce pare nou e doar un voal/ Pe strălucirea de opal/ A ceasurilor de demult; Unde sunt eu? mă-ntreb livid:/ În mine peșteri se deschid,/ Sunt peste tot și nicăieri și Doar flacăra acelu glas/ Care s-a stins mi-a mai rămas/ Atât de vie în auz....* După cum am văzut, poemul e scris „în dulcele stil clasic”, având un ritm și o măsură muzicală, precum cea a lui Ion Pillat. Intrarea omului în păcat, neascultând iubirea Domnului, este comparată cu destrămarea unui frumos voal.

Poemul *Durată* oferă aceeași nădejde, venită parcă printr-o epifanie, de a-L întâlni pe Mântuitorul. Prin versificație, se pot întrevedea asocierile ludice și plăcute ale lui Nichita Stănescu: *Însă minutul crește/ Până ajunge ceas,/ Iar ceasul se întinde/ Până se face zi,/ Iar când e să apună,/ Nu vrea să se mai stingă*.

În *Arheologie, Regăsire* și *Sub orice-nfățișare*, simt punctul forte al trăirii eului poetic în căutarea acelu Frumos și Bine edenice. Cele trei poezii încep într-o notă nu tocmai optimistă, însă se încheie cu o frescă cu totul îmbucurătoare: *Îți recunosc privirea,/ Venită de departe,/ Și zâmbetul ce iese/ Ca soarele din ceață*.

Cu toate că opera poetică a celor doi este despărțită de mai bine de un secol, se întrevede o legătură strânsă între lirica Monicăi Pillat și cea a lui Ion Pillat. În *Povestea Maicii Domnului*, Ion Pillat îl caută, precum un pelerin, pe Hristos, prin imaginea satului tradițional românesc interbelic, care avea încă prospețimea și înțelepciunea

făurită de țărani.

De remarcat este și comentariul adus de teologul Bogdan-Tătaru Cazaban, de pe coperta a IV-a a cărții, care descrie poezia Monicăi Pillat ca pe o poartă prin care omul, fiind un *microtheos*, se întâlnește cu transcendența sau cu fluviul amintirilor, ce ne este călăuză spre lumina neînserată. Astfel, prin poeziile autoarei suntem însoțiți să mergem spre Tărâmul demult uitat, recunoscând slovele care ne-au fost rostite: *Dar ce minune: parcă scriu pe apa/ Ce poartă încă pașii lui Mesia! (Dor)*.

Așadar, vă recomand volumul *Aproape în departe* (editura Spandugino, 2022) pentru înclinația către simțul frumosului și pentru prezentarea călătoriei luminoase pe care o are de străbătut omul, pentru a-L descoperi pe Mântuitorul. Cartea Monicăi Pillat confirmă actualitatea ideii nevoii omului de a iubi Binele și Adevărul.

De ce negru, de ce alb?

Petru Cătănă-Negreanu, cls. a XI-a

Jocul de șah – însăși imaginea tacticii militare. Toți marii căpitani de oști au fost și mari șahiști. Prea serios ca să fie un joc, nu îndeajuns de serios ca să fie o știință.

Gustave Flaubert

Pentru că există mulți pasionați ai jocului de șah în școala noastră și pentru că avem în desfășurare ateliere de șah, vă propun o scurtă prezentare a componentelor acestui joc, din punct de vedere fizic.

Jean Chevalier afirma: *Șahul este jocul regilor și regele jocurilor*. De aceea și în istorie observăm că acest joc este practicat de clasa de sus, de familiile nobile, cei doi jucători având statuturi socioeconomice asemănătoare.

În cadrul jocului de șah se dă o bătălie între piesele negre și cele albe. Tabla de șah

reprezintă spațiul de joc. Aceasta are șaizeci și patru de pătrățele de culoare albă și neagră, numerotate pe verticală și orizontală.

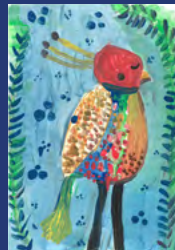
Albul face prima mutare, așadar, este un avantaj pentru cei care doresc să deschidă jocul. Negrul face a doua mutare în raport cu mișcarea anterioară a albului, în așa fel încât să îi anuleze orice șansă de construcție a unei mișcări decisive.

Vă invit să jucați șah cât mai des și, așa cum v-am anunțat și în numărul trecut, vă chem să aflați mutarea *șah-mat* din problema care urmează.

Zâmbete
din partea
clasei I

Echipa proiectului

Fondator: Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Redactor-șef: Mariana Lina

Redactor Arte și Cultură: prof. Cornelia Miron

Redactor Științe: prof. dr. Georgeta Neagu

Colaboratori: prof. Georgiana Estienne, prof. Claudia Sive, prof. Dan Antofie, prof. Smaranda Comănescu, prof. Cristinela Cârtoag, prof. Eleonora Iordache, prof. Alexandra Gavrilă, înv. Teodor-Mihail Gavrilă, înv. Anca Stoian, înv. Maria-Gabriela Bănică, înv. Gabriela Ciobotaru, înv. Ozana Birău, înv. Margareta Iancu, înv. Camelia Antohe

Colaboratori externi:

conf. univ. dr. Mihai Vladimir Topan

Colaboratori elevi:

Daniil Iftime, Mara Brătășanu, Maria Blîndu, Mircea Blîndu, Ilinca Voican, Maria Hohotă, Erica Botnar, Petru Cătană-Negreanu, Ana-Maria Popa, Daria Petrache, Maria Sive, David Mihailă, Dan Iancu, Ana Gulie, Alex Kashyap, Maria Panait, Sofia Gheorghe

Art Director: Andrei Tache

Corector: Valeria Radu

Secretar de redacție: Nichita Drăgaica

Fotografie coperta I: Andrei Grigore

Ilustrații copertă IV: Elevi ai LTSTI

Hârtie: DCM 200g, DCM 130g | Tiraj: 500 de exemplare

Tipărit: MasterPrint Super Offset

Cod ISSN 2734 - 7532 ISSN-L 2734 – 7532